

KLIN

NA UDARU: Športni novinarji – pomembni, a ne dovolj cenjeni

ŠTUDENSKO: Intervju s predsednico Društva študentov novinarstva FEJS Romano Biljak Gerjevič

NOVINARJEV BONUS: Kuhanje kave ni novinarska praksa

OKTOBER, 2013

Kako hitro čas beži ... Ja, mnogim zelo poznan in uporabljen rek, ampak resnično se mi zdi, da gre vsako leto hitreje. Letos še posebno, saj sem poleg študijskih obveznosti in nabiranja izkušenj na novinarskem področju urednikovala Klinu, ki je bil kljub izdanim le trem številkam vedno nekje v ozadju mojih misli. Želela sem, da je iz številke v številko boljši in ravno zaradi časovne stiske pred izpiti ga nismo izdali že pred poletnimi počitnicami.

Tako je pred vami četrta številka, kjer sem imela še zadnjič svoje prste vmes kot urednica. V študijskem letu 2013/14 bo ta vloga pripadla Vidi Božičko, ki je dodobra spoznala proces ustvarjanja Klina, saj četrte številke brez njene pomoči ne bi izdali že v začetku oktobra.

Tema tokratnega Klina je športno novinarstvo. Veliki športni dogodki, kot je bil letošnji EuroBasket, pa so odlična priložnost, da se novinarji, ki vas šport zanima, začnete udeleževati tudi na tem

področju. Poleg stalnih rubrik NA UDARU, ŠTUDENTSKO, POD DROBNOGLEDOM in NOVINARJEV BONUS so v tej številki tudi vtisi iz različnih festivalov, ki so jih študenti novinarstva obiskali med poletjem, in občutki, povezani z Erasmus izmenjavami.

Vsem želim uspešno študijsko leto ter da bi sami znali presoditi, kdaj je pravi čas za nabiranje izkušenj poleg študija in uživali v življenju – študentska leta bodo še prehitro minila!

Uživajte v prebiranju!

LEA SMRKOLJ

Z »Oprosti, ker težim ampak ...« se je v zadnjem mesecu začela večina mailov, sms-ov in Facebook sporočil, ki sem jih poslala. Zdi se precej neidiličo za tako visoko zvonečo funkcijo, kot je uredniška, a se je začetniško »gnjavljenje« za prispevke, iskanje kontaktov in ponavljanje že povedanega iz dobrega treninga za živce hitro spremenilo v zelo kreativno sestavljanje Klina. Ko vidiš, da pred tvojimi očmi dejansko nekaj nastaja, preprosto vzljubiš tudi tisto napetost, ki se nakopiči okrog prihajajoče revije. Bližal se je rok oddaje in spet sem začela s svojim znamenitim stavkom, iskala zamenjave in kolege spodbujala k hitremu pisanju. Pa sem čakala. Minilo je nekaj dni in ko sem ugotovila, da se res že zelo mudi, sem poteptala svoje načelo večnega dialoga, nehala pristajati na kompromise in se oprijela stavka, ki sem se ga do konca vztrajno izogibala: »Tako bo!«

Z uredniško funkcijo sem novinarstvo začela spoznavati še z drugega zornega kota, saj sem nasplošno vajena delovanja »tik pred

zdajci« in rada se pohvalim z »najboljše vedno pride na koncu«. Zdaj pa sem jaz tista, ki čaka. Čaka na najboljše, kar od novinarjev tudi pričakujem.

»Klin je treba obdržati na nivoju,« pravi dosedanja urednica Lea in prav ima, ker se to za študente novinarstva ne le spodobi, ampak tudi pričakuje. Upam in verjamem, da je številka, ki je pred vami, dosegla zastavljene kriterije in to predvsem po zaslugi kopice odličnih izdelkov kolegov, ki so in še bodo sooblikovali revijo (pa tudi temeljit pregled, tokrat dvojnih uredniških oči, ni zanemarljiv).

Klin me uči odločnosti, natančnosti in predvsem čakanja, upam pa, da bom zaradi te izkušnje nekoč začela prehitevati in ne več loviti zadnjih minut. Ker zdaj vem, da tisti, ki teži, v resnici grize nohte in čaka!

VIDA BOŽIČKO

Študentska revija Klin. Številka 13.03. Oktober 2013. Odgovorni urednici: Lea Smrkolj in Vida Božičko. Novinarji: Kristjan Kozina, Jakob Škantelj, Gašper Andrinek, Uroš Kotnik, Žiga Lesjak, Zala Fendre, Vida Božičko, Katja Humar, Sara Trontelj, Monika Kern, Eva Rupnik, Enja Zagoršek, Nika Senica, Špela Bizjak, Urška Trafela, Lea Dvoršak, Barbara Vidmajer, Mitja Godnič, Janja Ferenc, Matevž Polajnar, Martin Gramc, Monika Hrovat. Lektorica: Tea Letonja. Naslovnica in oblikovanje: Gašper Uršič. Naslov uredništva: Fakulteta za družbene vede – Klin, Kardeljeva ploščad 5, 1000 Ljubljana. Elektronska pošta: fdv.klin@gmail.com. Izdajatelj: Društvo študentov novinarstva FEJS Slovenija. Tisk: Kapri d.o.o. Naklada: 700 Izvodov.

KAZALO

NA UDARU

- 4** Intervju z urednikom Ekipe Andrejem Miljkovićem
- 6** Intervju z novinarjem na Šport TV Galom Zbačnikom
- 8** Intervju s teniškim komentatorjem na Sport Klubu Petrom Pevcem
- 10** Portret: Tomaž Hudomalj – športni novinar na RTV Slovenija
- 12** Možnosti izobrazbe športnega novinarja

POD DROBNOGLEDOM

- 13** Prihaja nov program Erasmus+
- 14** Odhajam v Italijo
- 14** Odhajam v Nemčijo
- 15** Bila sem na Finskem
- 15** Bila sem v Španiji

ŠTUDENTSKO

- 16** Intervju z Romano Biljak Gerjevič, predsednico FEJS-a
- 18** Subvencionirane vozovnice letos dražje
- 19** Študentski referendum
- 20** Multimedijška poletna šola za mlade

NOVINARJEV BONUS

- 21** Delo med študijem
- 22** Obvezna novinarska praksa v 3. in 4. letniku novinarstva
- 23** Praksa na Valu 202
- 23** Praksa na Delu

FESTIVALSKO POLETJE

- 24** Festival Sziget
- 26** Schengenfest
- 27** Koncert Robbieja Williamsa v Zagrebu
- 28** Metal days
- 28** Reggae Overjam

ZAMIŠLJENO

- 29** Orožje so besede, ne granitne kocke
- 29** Če ne Machiavellija, vsaj Stanislavskega
- 30** Pogled na dogajanje ob sodbah »tajkunov« in uporabo pojma pravna država
- 31** Anketa: Greš na Erasmus?

DANES DAJEJO BESEDO VSAKOMUR

PRIPRAVILA: Kristjan Kozina in Jakob Škantelj

FOTOGRAFIJA: Kristjan Kozina in osebni arhiv
Andreja Miljkovića

Pred našim diktafonom se je tokrat znašel športni novinar Andrej Miljković, ki je urednik mednarodnega nogometa pri edinem športnem dnevniku pri nas, Ekipi. Kljub temu pa se njegovo ime velikokrat znajde tudi pri drugih športih, saj velja za zelo raznovrstnega športnega novinarja, ki mu tudi pisanje o košarkarskem ali smučarskem svetu ne predstavlja večje težave. Vendar Miljković ni bil hvaležen sogovornik le zaradi tega, ampak je močno povezan tudi s Fakulteto za družbene vede in Klinom. Na FDV-ju je diplomiral novembra 2005, pred tem pa je bil eden izmed ustanoviteljev in članov prve novinarske ekipe pri Klinu.

Glede na to, da ste diplomirali iz novinarstva na FDV-ju, menite, da bi moralo športno novinarstvo imeti vsaj kakšen predmet znotraj katedre. Ne nazadnje se da v tujini študirati športno novinarstvo kot samostojni program?

Če odgovorim glede na moj poklic, absolutno da. Znam pa se postaviti tudi v kožo ljudi, ki so na fakulteti odgovorni za to in zelo dobro vedo, da je na novinarstvu že tako malo študentov v primerjavi s številom v drugih državah. Če bi se te zadeve tako specializirale, da bi imeli takšen predmet, ki bi zadeval med pet in sedem študentov, bi znal biti to problem. Smer športnega novinarstva pa je utopija. Mislim, da je to nemogoče. Glede na to, da imamo cel kup predmetov, ki prav tako ne zanimajo 50 ali 60 študentov, bi bilo do neke mere smiselno imeti športno novinarstvo kot predmet. Čeprav se mi zdi, da so ostali predmeti bolj splošni kot športno novinarstvo, ki je zelo ozka zadeva. A če se vrnem nazaj na pogled iz svojega poklica, bi pa to bilo super, zaradi tega, ker nekaterih znanj, ki so ključna za športnega novinarja, študenti ne dobijo na fakulteti, ampak jih prinesejo od druge ali pa jih dobijo z delom pri mediju.

V svoji diplomski nalogi ste se pred leti osredotočili na prikrito oglaševanje v športnem novinarstvu pri nas. Je to še zdaj takšen problem?

V primeru, da se tekmovanje imenuje po sponzorju, menim, da je to treba tudi navesti. Recimo pri navajanju lestvic različnih lig je to smiselno navesti. Seveda pa ne gre pretiravati. Če se klub imenuje po pokrovitelju, je v redu, če enkrat v tekstu ali uradnem zapisniku tekme omeniš ime pokrovitelja, kakor to delamo mi v časopisu. Bog ne daj, da bi bilo treba delati uslugo pokroviteljem, daleč od tega. Zadeve je treba jasno ločiti, po drugi strani pa jih tudi ne gre tako drastično šikanirati, da bi potem odvrnili vsakega, ki ima malo dobre volje za vlaganje v šport.

Kdaj je upravičena navedba sponzorja v imenu moštva in kdaj ne? Je danes še vedno zelo težko potegniti ločnico?

V primeru, da se tekmovanje imenuje po sponzorju, menim, da je to treba tudi navesti. Recimo pri navajanju lestvic različnih lig je to smiselno navesti. Seveda pa ne gre pretiravati. Če se klub imenuje po pokrovitelju, je v redu, če enkrat v tekstu ali uradnem zapisniku tekme omeniš ime pokrovitelja, kakor to delamo mi v časopisu. Bog ne daj, da bi bilo treba delati uslugo pokroviteljem, daleč od tega. Zadeve je treba jasno ločiti, po drugi strani pa jih tudi ne gre tako drastično šikanirati, da bi potem odvrnili vsakega, ki ima malo dobre volje za vlaganje v šport.

So PR službe in psevdodogodki športnim novinarjem v korist ali bolj v škodo?

Kakor kdaj. To je večno vprašanje, o katerem je mogoče govoriti ure in ure, lahko pa tudi predstavimo argumente in se ga tako dotaknemo iz obeh zornih kotov. PR služba ti je lahko v pomoč, tako da ti olajša nekatere zadeve, ki bi jih sicer moral urediti sam. Psevdodogodki, navidezni dogodki in dogodki, ki to mogoče sploh niso, pa se včasih zdijo odveč, vendar nato približajo novinarja dogajanju v neki zadevi ali mu omogočijo srečanje z glavnimi akterji na nek drugačen način. In če je tu nek dogodek oziroma neka promocija, na kateri ti spoznaš predstavnike klubov, reprezentanc, zvez in igralce, ti bo to zagotovo koristilo tudi takrat, ko boš delal dogodek, ki ni psevdodogodek, saj boš imel neke veze. Seveda pa gre lahko zadeva tudi predaleč, ko pa enkrat pride do vsiljivosti ter do poudarjanja nečesa, kar ni pomembno, je lahko napačno. Vendar je tako tudi pri vseh drugih stvareh. Nič ni samo dobro ali samo slabo. In ta zadeva je enaka.

V čem se športno novinarstvo razlikuje od ostalih področij?

Zelo težko vprašanje. Mogoče je športno novinarstvo najbolj takšno, da ga lahko opravljaš le, če si v njem stoodstoten, samo če je to nekaj, s čimer si vezan do te mere, da bi to počel v vsakem primeru. Rad rečem, da kot športni novinar v devetdesetih odstotkih primerov počnem tisto, kar bi počel tako ali tako. Recimo, če bi bil po poklicu nekaj drugega, bi moral za to plačevati, tako pa sem zdaj plačan. Mislim, da je v športu ogromno ljudi, ki bi v vsakem primeru gledali tekme, ki bi v vsakem primeru debatirali o tem in bi samo čakali na priložnost, da bi imeli možnost izraziti se preko medijev, novih modernih načinov komuniciranja ali na kakršenkoli drug način. Pri drugih oblikah novinarstva to vendarle ni tako zelo potrebno. Delati politiko ne pomeni nujno, da imaš tako zelo rad to stvar in da si tako vpet vanjo. Ljudje, ki delajo politiko, jim politika ni hobi. Ljudje, ki pa delajo šport, jim je športno novinarstvo in sam šport nasploh tudi hobi.

Športno novinarstvo je zelo specifično pri svojem poročanju. Nemogoče je ostati objektivni, vendar kako s subjektivnim jezikom doseči verodostojnost poročila?

Najtežje je seveda, ko gre za slovenske športnike ali domačo reprezentanco. Po mojem mnenju se s tem v veliki meri vračamo v primer pokroviteljev, saj je tematika zelo podobna. Do neke mere objektivno in dejansko podajanje tistega, kar se je zgodilo na tekmovališčih, ampak po drugi strani zavedanje, da je šport ena neločljiva celota v slovenskem prostoru in je zelo težko radikalno nastopati proti nečemu. Navijači, ljubitelji športa, oglaševalci v športu in športni novinarji tvorimo en krog, ki ga je zelo težko sekati. Mislim, da bi bila tu pretirana objektivnost včasih ena zadeva, ki bi ta krog sekala enako kot pretirano odvrčanje od imen

pokroviteljev v medijih. Odličen primer je bila zadeva, ki se je dogajala okoli Valterja Birse. Ni ga bilo slovenskega športnega novinarja, ki ne bi v primeru, da bi šlo za Čeha ali Hrvata, skritiziral Milan in rekel: »Joj, kako nizko ste padli, da kupujete takšnega nogometaša.« Nihče ni tega napisal in nihče ni rekel tega, a mislim, da je bilo tako prav.

Večna dilema v športnem novinarstvu je poimenovanje slovenskih tekmovalcev in ekip. So »naši« ali slovenski?

Menim, da se je dobro izogibati uporabi prve osebe. Torej, »da smo nekaj naredili«, »da vodimo«, »da lovimo«. Zadnje čase se je začelo to ponavljati v časopisnem novinarstvu, še bolj pa v televizijskem. In to ne samo na komercialnih športnih televizijah, ampak na novo tudi na javni televiziji, recimo na pripravljalnih tekmah košarkarske reprezentance. Naši in Slovenci pa je na drugi strani te meje in mislim, da je to »OK«, saj ne delamo neke jasne razlike, kdaj eno ali drugo, ampak bolj po občutku.

Vedno večji rak na ravni športa sta prirejanje športnih rezultatov in pa doping. Kako športni novinarji gledate na to, ko ste некоč o nekom že pisali v pozitivnih presežnikih, danes pa je pri tem ravno nasprotno?

Moram reči, da je to zame v vseh pogledih nočna mora. Kot športni navdušenec nekatere športne discipline kar težko spremljam. Težko se veselim ali občudujem neke dosežke, ko pa preprosto čutim neko seme zla ali seme dvoma, ki so ga zasejali številni prestopniki na obeh po

“MORAL BI PISATI Z JASNIM ZADRŽKOM, TAKO DA BI DAL BRALCU JASNO VEDETI, DA SO REZULTATI TAKI, AMPAK AMPAK TO, ČE BI BIL POVSEM NAČELEN IN OBJEKTIVEN.”

dročjih. Tako da se včasih kar zdrznem, ko spremljam kakšen športni dogodek, pa si potem rečem: »Saj to bi moral gledati z zadržkom, ker vem, da bodo morda čez dva tedna rezultati drugačni!« Če bi bil povsem načelen in povsem objektivni, bi vsak svoj tekst, le z izjemo lige prvakov, kjer na tisti najvišji ravni ni prirejanja izidov, napisal bodisi o športih, ki so bolj podvrženi doppingu, bodisi o tekmah, ki so zelo podvržene nameščanju. Moral bi pisati z jasnim zadržkom, tako da bi dal bralcu jasno vedeti, da so rezultati taki, ampak ... ampak to, če bi bil povsem načelen in objektivni. Ko pa bomo enkrat začeli tako pisati, bomo zelo blizu koncu športa, zato upam, da do te točke vendarle ne bomo prišli, ter da se bo na obeh področjih toliko spremenilo, da mi tega nikoli ne bo treba zapisati. Čeprav nismo le mi, ampak so tudi mnogi svetovni mediji po koncu dirke po Franciji prišli zelo blizu temu, da bi hkrati pisali superlative o Froomu, nato pa za vejico toda.

Vemo, da stanje v slovenskem novinarstvu ni rožnato. Katere so pomanjkljivosti, obenem pa težave, ki jih je treba odpraviti?

Stanje v Sloveniji ni rožnato in pika. In stanju v slovenskem novinarstvu lahko dodate katerikoli samostalni želite. Včasih so ljudje, ki so imeli besedo, tudi v družbi

veljali za ljudi, ki imajo besedo, pa naj je šlo za športno ali katero drugo novinarstvo. Današnji mediji in družabna omrežja pa besedo dajejo vsakomur. Zdaj je izjemno težko razlikovati ljudi, ki imajo besedo kar tako, in ljudi, ki imajo besedo, ker znajo nekaj povedati. Iz tega razloga, pa tudi iz nekaterih drugih razlogov, bi bila super zadeva nekakšna novinarska licenca, ki bi novinarja postavljala v podoben položaj kot odvetnika ali zdravnika. To bi dalo novinarju nekakšen status, licenca pa bi bila tista, ki bi ga vodila v medije, mu dajala delovna mesta, akreditacije, dovoljenja za obisk novinarskih konferenc in delanje intervjujev. Potem bi taki ljudje resnično imeli besedo, saj bi na nek način z državnim izpitom ali kakšnim drugim kriterijem prišli do licence za opravljanje zelo odgovornega in pomembnega dela. Danes se lahko kdorkoli predstavlja kot novinar, zato sem mnenja, da je to glavni problem slovenskega novinarstva. Hkrati pa je tudi večplasten problem, ker vse to izvira iz dejstva, da slovenski mediji z omejenimi sredstvi in z omejenim denarjem veliko raje zaposlijo »kogarkoli«, namesto da bi zaposlili šolanega novinarja.

Bili ste eden izmed ustvarjalcev prvih številklina. Kakšni so bili njegovi začetki?

Bolj kot ne sem le pristavil lonček. Jaz nisem bil idejni vodja, ampak je bil to trenutni predsednik Društva novinarjev Slovenije, Matija Stepišnik, ki je bil tudi

“RAD REČEM, DA KOT ŠPORTNI NOVINAR V DEVETDESETIH ODSOTKIH PRIMEROV POČNEM TISTO, KAR BI POČEL TAKO ALI TAKO.”

gonilna sila. On in še nekateri drugi so bili takrat pripravljeni premikati gore za to stvar. Da bi na FDV-ju, ki v tistem trenutku ni imel nobenega časopisa, zrastle časopis, v katerem bi se lahko študenti novinarstva preizkušali, kasneje pa tudi dokazovali. Tudi jaz sem bil takoj za, tako da sem bil verjetno celo med prvimi, potem pa je kmalu skupina petih ali desetih ljudi začela delati Klin. Moram pa reči, da sem vesel, da Klin še vedno obstaja in da se ga dela po najboljših močeh. Čeprav ne poteka po sistemu, ki smo si ga zastavili mi, in sicer osem števil na leto, je odlično tudi toliko, kolikor jih pač je. Ne nazadnje tudi nam nikoli ni uspelo doseči številke osem, ampak smo jih izdali pet ali šest. Kljub temu pa smo ogromno odnesli od tega. Marsikdo je zaradi Klina dobil zelo pomembna znanja, ob tem pa se je, kot Klinov novinar, pokazal nekoliko širši javnosti. Precej širši, kot so samo študenti na FDV-ju. Menim, da če danes pogledamo to originalno generacijo Klina, v njej najdemo predsednika Društva novinarjev Slovenije in tudi ljudi, ki so zelo uspešni ter delajo na najbolj uglednih slovenskih medijih, potem vidimo, da smo izpeljali eno dobro zadevo.

LJUDJE SO OD NEKDAJ NAVAJENI TEKME SPREMLJATI NA »DVOJKI«

PRIPRAVIL: Gašper Andrinek

FOTOGRAFIJA: Gašper Andrinek

Gal Zbačnik, zasvojenec s Twitterjem, ki se je že prebili na novinarsko sceno. Čeprav je študiral elektrotehniko, ga je športno novinarstvo potegnilo nazaj. Zaposlen je na Šport TV-ju, živi pa za košarko in nogomet – Real Madrid in Boston Celtics. Ob rednem delu skupaj s prijatelji še najde čas za komentiranje svetovne košarke preko »podcasta« Pivotiranje. Spremljanje športnih dogodkov, spoznavanje športnih zvezdnikov in potovanje po svetu se zdi nadvse privlačno, vendar pa, kot pravi mladi novinar Gal Zbačnik, še zdaleč ni samo to.

Kako ste, kot naravoslovec, sploh »zašli« v športno novinarstvo?

Spomnim se, to je že kar nekaj let nazaj, mislim da okoli leta 1998. Takrat sem se prvič odpravil na košarkarsko tekmo v Novem mestu. Krka, ki je takrat še igrala Evroligo, je doma gostila ekipo iz Barcelone. V košarko sem se takrat v hipu zaljubil. Zatem sem začel podrobneje spremljati še druge športe, predvsem nogomet. V srednji šoli sem bil že reden gost na košarkarskih tekmah v Novem mestu, ko pa sem se odločal za študij, me je bolj zanimalo naravoslovje kot recimo novinarstvo, vendar se nekako nisem znašel, zato sem potem preklopil na novinarsko delo.

Ste primer novinarja, ki mu je uspelo svet športnega novinarstva priti brez novinarske izobrazbe, pa tudi brez vez. Verjamete, da se to še zmeraj da?

Absolutno, saj sem tudi sam povsem brez vez prišel zraven. Če imaš željo in ambicije, ne vidim razloga, da se ne bi kam priključil. Na začetku moraš pač biti pripravljen na vse. Ko te enkrat spoznajo in vidijo, da si res želiš in že dosti znaš, je boljše. Še vedno veliko stvari pogrešam. Mnogo stvari ni pokritih, konkurenca ni prehuda in prostora za mlade športne novinarje je še vedno dovolj.

Se vam izobrazba v novinarskem delu zdi pomembna?

Izobraževati se je treba ves čas. Enostavno si ne moreš privoščiti, da na dopustu, četudi za en teden, vse preprosto izklopiš. Informacije je treba spremljati neprestano. Seveda je pa izobraževanje odvisno od ambicij. Po

»ČE IMAŠ ŽELJO IN AMBICIJE NE VIDIM RAZLOGA, DA SE NE BI KAM PRIKLJUČIL.«

mojem mnenju, če si »pišočič« novinar, moraš znati dobro pisati. Odvisno je predvsem od tebe in tega, kaj pač hočeš v novinarstvu početi. Sam sem na začetku delal vse mogoče stvari. Sedaj, po toliko letih, pa že sam delam reportaže in druge prispevke. Ves čas imam govorne vaje, izpopolnjujem se v različnih načinih snemanja, montiranja, v vsem, kar je pač za televizijske prispevke potrebno. Izjemno pomembno se mi zdi, da imajo tisti, ki novinarstvo študirajo, čim več prakse, saj se samo s študijem težko prebiješ kam. Teren je nekaj čisto drugega kot teorija.

Kako poteka vaše delo v medijski hiši?

Delam novinarska dela. Veliko je znanega že vnaprej, tudi tedensko lahko planiram obveznosti, saj so športni dogodki znani že vnaprej in se lahko nanje ustrezno pripravim. Sicer ni potrebno biti na voljo 24 ur na dan, je pa veliko dela, tudi med vikendi. Za komentatorsko funkcijo zaenkrat še nisem pripravljen, saj je precej drugačna kot novinarska. Komentator ima zahtevno nalogu, saj mora neprenehoma govoriti najmanj eno uro in pol, povrh tega pa mora biti še zanimiv.

Kakšne sogovornike imate najraje in kateri športni novinarji so vam še posebej pri srcu?

Vedno so mi bili všeč »posebneži«. Takšni, za katere ostali govorijo, da so čudni in nezanimivi. Od takih izveš navadno največ. Izjemno veliko željo imam nekoč govoriti z Josejem Murinhom. V košarkarskem svetu pa lahko izpostavim Zmaga Sagadina, ki me vedno očara s svojimi zanimivimi pripombami, pa seveda Aleksandar Petrović. Podobno velja za športne novinarje. Andrej Stare mi je bil vedno všeč, saj s pikrimi komentarji vselej poskrbi za zanimivo vzdušje.

Je boljše, če športni novinar pokriva enega ali dva športa, ali če je dejaven na več področjih?

Veliko boljše je, če se specializiraš za manj športov, saj se jim lahko veliko bolj posvetiš in razširiš znanje o tem. Obenem pa je treba biti vsaj malo na tekočem tudi s preostalim dogajanjem v športu.

“SICER NI POTREBNO BITI NA VOLJO 24 UR NA DAN, JE PA VELIKO DELA, TUDI MED VIKENDI.”

Imamo nasplošno dobre športne televizijske programe?

Javna televizija bo še vedno, ne glede na to, če imaš boljši program in boljše goste, bolj gledana pri glavnih športnih dogodkih. Ljudje so od nekdaj tekme navajeni spremljati na »dvojki«. Bojim pa se, da tega na RTV-ju ne opazijo, saj menim, da bi lahko na športnem področju delali veliko boljše.

Kaj pa športne oddaje?

Poglejva npr., če imaš tekmo med Realom iz Madrida in Barcelono, jo bo gledalo določeno število ljudi. Lahko se potrudijo in pripravijo super studio z izjemnimi gosti, vendar bo njegova gledanost majhna. Tako je to pri nas. Težko nekaj narediš, če nikogar ne zanima.

Kje je torej glavna težava?

Predvsem manjka pravih športnih navdušencev. Slovenija je zelo majhna in težko narediš dober projekt.

“PREDVSEM MANJKA PRAVIH ŠPORTNIH NAVDUŠENCEV. SLOVENIJA JE ZELO MAJHNA IN TEŽKO NAREDIŠ DOBER PROJEKT.”

Športni programi so odvisni zgolj od »ratingov« in ti navadno niso navdušujoči. Zaradi tega tudi ni »podcastov« in drugih novih žanrov. Če si lahko dovolim in rečem, da imamo pri nas dvojce ljudi. Dežurne pljuvače in tiste, ki niso nikoli z ničimer zadovoljni. Mentaliteta ni ravno na

vrhuncu. Kamorkoli pogledaš, boš takoj opazil razliko.

Kakšne so te razlike? Bi lahko primerjali ameriško in evropsko športno novinarstvo?

V Ameriki gre največ zgolj za en velik posel in je v igri veliko denarja. Vse skupaj je en velik šov in zelo kompleksna zadeva. Komentatorji se spuščajo v izjemno globoke debate. Lahko se tudi med seboj, v živo na televiziji, sprejo. Novinarjem je dopuščeno veliko svojega mnenja. Podobno je tudi v angleškem in španskem novinarstvu. S tem, da ni tolikšnega cirkusa, ampak so zadeve resne. Kakšnega igralca ali vpletenega lahko mediji dobesedno »nataknejo na kol« in medijsko uničijo. Pri nas si tega enostavno ne predstavljam, saj se nihče ne upa izpostavljati.

Ima objektivnost prostor v športnem novinarstvu?

Pri športnem novinarstvu je tako, da ne smeš biti preveč subjektiven in čustveno vpleten v športne dogodke. Če si navijač ene ekipe, nikakor ne moreš komentirati tekme, ko igra »tvoja« ekipa. To je seveda druga stvar, ko igra reprezentanca. Nekako moraš povzdigniti evforijo in javnost motivirati, vendar ob vsem tem je treba uporabiti veliko razuma, da ostaneš še nekako na realnih tleh in ne kuješ športnikov v zvezde.

Kako ste na Šport TV-ju skrbeli za spremljanje Eurobasketa?

Prenašali smo vse tekme s slovensko reprezentanco in

povabili zanimive strokovne sokomentatorje, pokrivali pa smo tudi nekaj ostalih tekem. Pripravili smo kopico zanimivih reportaž, intervjujev, zgodovinskih preletov in pogovorov z gosti v studiu pred tekmami. Program smo lahko razširili, saj imamo dva programa. To, da je bila Slovenija tri tedne v središču evropskega športnega dogajanja, je izjemno. Celoten spektakel je prinesel odlično promocijo, tako za šport kot tudi za državo.

S kolegi ste osnovali prvi košarkarski »podcast«, kako je prišlo do ideje?

Ta medij je v Sloveniji izjemno slabo razvit. Zdela pa se nam je zanimiva stvar, ki je res enostavna za uporabo. Lahko ga snameš s spleta in si ga naložiš na mobilnik, v avto ali na kako drugo napravo. Na kup smo se zbrali trije kolegi, ki imamo veliko za povedati in radi pametujemo, košarko pa smo izbrali zato, ker nam je vsem najbolj blizu. Upam, da bo tovrstnih novosti v Sloveniji sčasoma vedno več, kar pa je težko, saj smo premajhen trg.

Ste tudi sicer uporabnik novih digitalnih orodij v novinarstvu?

Priznati moram, da sem od Twitterja že postal odvisen. Super je, ker tam izveš največ in najhitreje. Brez te aplikacije si ne predstavljam več, kako bi lahko bil na tekočem z vsemi novostmi. Dozdeva se mi celo, da je Twitter narejen kot nalašč za telefon in ga je zato še lažje uporabljati kjerkoli in kadarkoli. Če bi se moral odločiti, brez česa bi lahko živel, to Twitter zagotovo ne bi bil.

KJER JE ŽELJA, TAM JE POT

PRIPRAVIL: Uroš Kotnik

FOTOGRAFIJA: Uroš Kotnik

Eden najbolj znanih in hkrati priljubljenih teniških glasov na naših tleh deluje kot komentator, trener in igralec, ki za dušo nekajkrat na leto na turnirjih nižje serije Futures tudi sam tekmovalno poprime za lopar. S svojo skromnostjo slovi predvsem kot vdan ljubitelj belega športa, ki bi se z zanj najbolj značilnim »trozložnim« nagovorom najverjetneje predstavil: »Peter Pevc, dame in gospodje!«

Kljub 28 letom starosti ste se preizkusili že marsikje, na Pop TV-ju, v časopisni hiši Delo, kasneje na nacionalnem radiu in na Prvi TV, danes pa kot teniški komentator delate na Sport Klubu.

Da, res je, svojo kariero sem začel pri rosnih šestnajstih letih na Pop TV-ju, kamor sem prišel preko takratnega odgovornega urednika Roka Tamšeta, ki mi je čez poletje dal priložnost, da si pogledam, kako poteka njihovo delo. Že tedaj me je motilo, da v Sloveniji, ne glede na to, o kateri medijski produkciji govorimo, nimamo tako sestavljenega novinarstva, da bi posameznik lahko pokrival zgolj eno področje, en šport. Šel sem na Val 202, naredil govorni tečaj, kjer ponovno ni bilo mesta le za tenis, ampak bi moral poprijeti še za kopico drugih športov, kar me spet ni dovolj zanimalo. Potem je bila možnost v pokrivanju Wimbledona za TV3, kjer sem odšel na avdicijo in bil izbran brez vsakršnih izkušenj z izjemo opravljenega govornega tečaja, ki te po mojem mnenju spočetka celo omejuje. Takrat, ko sem bil vržen v vodo, sem po dolgem času spoznal, da moraš pri komentiranju biti preprosto tak, kakršen si, čeprav se sedaj seveda smejim, ko poslušam svoje prve komentarje. Vsekakor sem imel priložnost, ki je drugi nimajo in to na primer je glavna težava RTV Slovenije, saj dobesedno izdelujejo komentatorja, s čimer na koncu dobijo kopijo. V informacijskem svetu, v kakršnem živimo, bi morali imeti strokovne komentatorje polne znanja, ne pa zgolj takšne, ki informacije le nabirajo in jih podajajo naprej. Treba je biti vse bolj podroben in mislim, da je pametno, da so se nekateri, ki jih je informacijska tehnologija prehitela, enostavno iz komentiranja umaknili.

Kako bi opisali razliko med delom na radiu, pri časopisu in na televiziji?

Izmed vsega mi je nedvomno najbolj pri srcu komentiranje na televiziji, kjer lahko izražam samega sebe in povem, kar mislim. Vem, da ni vse, kar povem, prav, a vedno poskušam svojo misel kar se da dobro utemeljiti. Dejstvo je, da se mnenja povsod krešejo, zaradi česar obstajajo tako različni igralci kot tudi komentatorji.

Komentatorji tekme v večji meri spremljajo iz domačih studiev in dogajanja tako ne povzemajo s samega mesta dogodka. Kje se pravzaprav odražajo glavne razlike, če odboje žogic slišiš v živo ali pa obračun spremljaš preko sprejemnika?

Dejstvo je, da če obstaja denar in možnost, je komentiranje z mesta dogajanja zaradi podrobnejših informacij neprimerno enostavnejše in boljše. Priprava na obračun iz domačega studia je namreč zelo splošna, kar pomeni, da jo lahko nabere praktično vsak. Če pa delaš neposredno s terena, je informacij toliko več, da je priprava na dvoboj sestavljena le iz opornih točk, saj se zgodbe dejansko navezujejo ena na drugo. Recimo Sport Klub Srbija, ki je naše glavno vodilo, že pozna to prakso, saj pokriva vsaj deset turnirjev letno iz samega mesta dogajanja. Škoda, da sami teh zmožnosti ne premoremo.

Torej še nikoli v karieri niste imeli priložnosti komentirati v živo s teniškega prizorišča?

Da bi komentiral tekmo v pravem pomenu besede, nikdar, imel sem edino javljanja. Škoda, saj bi stvari v tem primeru bile neprimerno drugačne. Tekmo bi lahko spremljal s prazno mizo, pa bi gledalci še vedno neizmerno uživali in izvedeli stvari, ki jih ni moč najti na internetu.

Pred komentatorsko kariero ste tudi sami vrsto let trenirali tenis in pri tem poželi kar nekaj uspehov. Zaigrali ste denimo v finalu državnega prvenstva in na lestvici do 16 let zasedali mesto med prvimi tremi. Kje so razlogi, da se niste odločili za profesionalno pot? Kdaj ste pravzaprav sprejeli to odločitev? Ali ste jo kdaj obžalovali?

Če začnem pri koncu, odločitev sem obžaloval in jo še vedno. Žal mi je, da nikdar nisem vsaj poskusil zaigrati med profesionalci, ni mi pa žal, da je pot vodila tako, kot je. Glavni razlog, ki je vplival na odločitev, tiči predvsem v ciljih mojih staršev, saj jim je vedno bila v ospredju šola. Menim, da je škoda marsikaterega talenta, ki nima možnosti, da bi zjutraj namesto obiska šole odigral raje

“ČE NAŠEMU IGRALCU USPE PREMAGATI FEDERERJA SAMO ENKRAT, LAHKO TINA MAZE ŠESTNAJSTKRAT ZMAGA NA OLIMPIJSKIH IGRAH IN USPEH NE BO ISTI. NE BO ISTI!”

dve uri tenisa. Podobno je bilo pri meni, čeprav nikoli nisem namerno manjkal, sem bil v šoli samo zaradi obveze, z mislimi pa drugje.

Že dlje časa se preizkušate tudi v vlogi trenerja pri usposabljanju mlajših. S katerimi talenti se trenutno ukvarjate? Lahko koga še posebej izpostavite?

Trenutno se ukvarjam samo z enim, to je Tomaž Dorian Janežič. Kar zadeva druge talente, mislim, da jih v Sloveniji po generaciji Aljaža Bedeneta in Blaža Role nekoliko primanjkuje. Zaenkrat v ozadju ne vidim nekih izjemnih nadebudnežev, zato bo, če bomo želeli čez petnajst let imeti dobro reprezentanco, treba te, ki jih imamo na voljo, čim dlje zadržati v tenisu.

Kako bi ocenili splošne pogoje pri delu z mladimi? Na katerih področjih bi bile potrebne izboljšave oziroma kje se pojavljajo največje luknje?

Mislim, da smo v teniskem smislu veliko bolj podobni Zahodni kot Vzhodni Evropi. To pomeni, da imajo naši teniški igralci ponavadi vse pogoje, saj prihajajo iz družin, ki omogočajo normalno eksistenco. Pri nas vsekakor ni težava v tem, da recimo nimamo svoje teniške akademije, saj je tako Kavčič kot tudi Žemlja in

“MENIM, DA JE ŠKODA MARSIKATEREGA TALENTA, KI NIMA MOŽNOSTI, DA BI ZJUTRAJ NAMESTO OBISKA ŠOLE ODIGRAL RAJE DVE URI TENISA.”

Bedene niso obiskovali ter niso hodili v tujino po kampih. Najbolj sta potrebni volja in želja otrok, da iz začetnega lagodja, ki ga uživajo, preskočijo na mejo, kjer si bolešno želijo biti najboljši. Treba se je le boriti in pridno delati, saj, kot sem že večkrat poudaril, kjer je želja, tam je pot.

Kako pa je s trenerji, se naši igralci večinoma poslužujejo tujih ali domačih strokovnjakov? Je izbira večinoma odvisna od finančnega položaja?

Zaenkrat v celoti samo domačih. Zgodbe o sodelovanju pa so povsem različne, pri čemer ne bi rekel, da je

glavni razlog vedno denar. Tako je bilo recimo pri Adrianu Voinei, nekdanjemu trenerju Blaža Kavčiča, ki na turneji ni želel biti vedno poleg njega, Blaž pa je hotel imeti določeno podporo, zato se je odločil za Slovenca Blaža Trupeja. Najpomembneje je, da se igralec razume s trenerjem in mu zaupa. Na koncu vedno izbereš to, v kar verjameš.

Premore Slovenija dovolj dobre trenerske stroke in pogoje za uspešno trenersko delo?

Da, absolutno premoremo dovolj dobrih trenerjev in stroke, za katero so nam še nedavno nazaj očitali nesposobnost, da bi lahko izoblikovali vrhunskega igralca. Na drugi strani imamo ogromno balasta, ki nima pojma o tenisu, a tako je povsod. Vedno se najdejo trenerji, ki se prodajajo pod imeni, ki nikoli niso obstajala. Kakorkoli, ko se na koncu potegne črta, se govori samo o tem, kaj je kateri trener dosegel in ne, kako je delal.

Predvsem lansko sezono so v marsičem zaznamovali uspehi slovenskih igralcev – Žemlje, Bedeneta in Kavčiča – ki so poskrbeli, da imamo Slovenci prvič kar tri predstavnike okoli stoterice. »Trenuten« preblisk ali dvig konkurenčnosti slovenskega tenisa na daljši rok?

To, kar so fantje dosegli, je vsekakor bila misija nemogoče. Preprosto sanje, za katere bi človek rad videl,

da se nikoli ne ustavijo. Mislim, da to ni le trenuten preblisk, ampak da bo vse skupaj izjemno pozitivno vplivalo na daljši rok.

Lahko slovenski tenis poseže še višje, ali je to glede na pogoje maksimalen domet? Kaj bi bilo treba storiti, da bi rezultate ohranili oziroma jih še nadgradili?

Mislim, da je sedaj najprej treba uživati v tem, kar imamo. Včasih me zares močno jezi, da Slovenci vlagamo

“TAKRAT, KO SEM BIL VRŽEN V VODO SEM PO DOLGEM ČASU SPOZNAL, DA MORAŠ PRI KOMENTIRANJU BITI PREPROSTO TAK KAKRŠEN SI, ČEPRAV SE SEDA SEVEDA SMEJIM, KO POSLUŠAM SVOJE PRVE KOMENTARJE.”

v petorazredne športe, namesto da bi vlagali v tenis, ki ga po svetu igra na milijone ljudi. Dejstvo je, da nacio spoznaš, ko uspehe dosežeš v športu, ki v svetu nekaj velja. Če našemu igralcu uspe premagati Federerja samo enkrat, lahko Tina Maze šestnajstkrat zmaga na olimpijskih igrah in uspeh ne bo isti. Ne bo isti! Glede napredka je najbolj pomembno, da fantje delajo tako, kot so do sedaj. Skrb vzbujajoče je bolj to, da se ob takšni generaciji na slovenski teniški sceni dobesedno ne dogaja nič novega. To je stvar, pri kateri bi kritiko podelil prav vsem in tu bo enostavno treba narediti korak naprej.

NI VRHUNSKI ŠPORTNIK, JE PA »PAMETEN O ŠPORTU«

PRIPRAVIL: Žiga Lesjak

FOTOGRAFIJA: osebni arhiv Tomaža Hudomalja

**»SEVEDA SI LAHKO DOVOLIS, DA SI, KO NAS-
TOPA SLOVENSKI ŠPORTNIK, MALCE BOLJ PRI-
STRANSKI IN MALCE BOLJ POVZDIGNEŠ GLAS,
TODA VSE TO S PRAVO MERO OBJEKTIVNOSTI.«**

Tomaž Hudomalj je aktiven tabornik in športni novinar na RTV Slovenija. Redno poroča iz športnih dogodkov doma in po svetu. Za RTV je med drugim spremljal olimpijske igre v Pekingu in svetovno prvenstvo v nogometu v Južnoafriški republiki, z lanskim letom pa je pričel s komentiranjem svetovnega pokala v alpskem smučanju. Športni novinar je postal zaradi velike ljubezni do športa in ker ni imel možnosti postati vrhunski športnik, je postal, kot pravi, »pameten o športu«.

Od malih nog velik športnik po duši

Malo je ljudi na tem svetu, ki jim je že od samega začetka dano vse, kar so si želeli. Tomaž ni eden iz med teh, ni postal kar čez noč komentator, ki na drugem programu vsak vikend komentira zmage Tine Maze ali med poletjem nogometne tekme na svetovnem prvenstvu. Svoj prvi prispevek je napisal v osmem razredu, saj ga je do takrat, kot sami pravi, šport zanimal kot dejavnost: »Želel sem postati uspešen športnik, mogoče tudi znan. Treniral sem vse mogoče, bil sem na treningih odbojke, košarke, tenisa, na koncu pa sem pristal pri rokometu.« Ko je ugotovil, da ne bo postal vrhunski športnik, je z njim želel vseeno ostati tesno povezan. »Mogoče je povod bil tudi to, da je moja mama bila novinarka in me je to nekako pritegnilo, v osmem razredu sem prvič tudi nekaj napisal za ŠKL ligo.«

Sprva mu je med prenosi statistiko vodila mama

Ko je začel z delom na VTV-ju, ni imel pravega mentorja in se je moral bolj ali manj že od samega začetka kar dobro znajti sam. Na pomoč mu je vseeno priskočila

mama, ki je tam že bila zaposlena in mu ona služila kot mentorica, ki ga je uvajala v vsakodnevno delo novinarja. Od tod izhaja tudi zanimiva anekdota o sodelovanju med njima, saj mu je na začetku, ko je pripravljala prenose tekem, statistične podatke pripravljala kar mama. Spominja se, da je takrat do njega pristopil športni urednik in rekel, da bo pripravil prenos. »Do takrat še tega nisem nikoli počel in tudi nikakršnih navodil mi ni dal, samo rekel je »prenos imaš«. Medtem ko smo snemali, je pa zraven mene sedela mama, pisala statistiko in mi kaj prišepnila. Res, takrat mi je ogromno pomagala.«

Igor E. Bergant, Aleš Varoga in komentatorji na Eurosportu mu služijo kot vzgled

Novinar, ki ga je prvi prevzel in nad katerim je bil res navdušen, je bil radijski voditelj Aleš Varoga. Še danes ne ve, zakaj mu je bil všeč. »Verjetno je bilo nekaj v njegovem glasu, kar je dodalo čar športnim prenosom preko radia.« V mlajših letih si ni predstavljal kosila, pri katerem ne bi bil prižgan televizijski ekran in na njem prenos tekem alpskega smučanja, ki ga je komentiral Igor E. Bergant. »Njegov slog in pristop sta bila res odlična. Tako me je prevzel, da imam mogoče to netradicionalnost po njem.« Vzornikov sicer nima, saj želi biti čim bolj inovativen pri svojem delu, zelo pa ceni novinarje in komentatorje iz Eurosporta. »Praktično vsi komentatorji tenisa in smučanja na Eurosportu dosega vrh športnega komentiranja.« Zelo ceni tudi komentatorje iz Hrvaške. Pravi, da so zelo dobro pripravljeni, podučeni strokovnjaki, s sočnim izrazoslovjem, vendar jih pa ne posluša rad, kadar komentirajo hrvaške uspehe, saj vključujejo preveliko mero subjektivnosti v ko-

mentiranje. Pravi, da s tem ni nič narobe, vendar mora biti v komentiranje nacionalnih uspehov vključena ravno prava mera objektivnosti in čustev.

Najraje komentira uspehe slovenskih športnikov

»Že od nekdaj si želim, da bi komentiral, ko bi nek slovenski športnik ali ekipa dosegla res odmeven uspeh, saj mi to kot Slovincu pomeni največ. In lani, ko sem začel komentirati alpsko smučanje, sem imel takšno srečo, da je Tini Maze uspela sanjska sezona. Na koncu je bilo že toliko uspehov in zmag, da sem se jih malce naveličal.« Še vseeno si želi komentirati dogodek, kjer bi slovenski športniki zmagovali in po tihem upa, da se bo to zgodilo že letošnjo zimo v Sočiju. Želi si tudi komentirati finale svetovnega prvenstva v nogometu, toda nič ne zasenči slovenskih športnih uspehov, bodisi v rokometu, nogometu, atletiki ali alpskem smučanju. Lani je tudi doživel komentiranje evropskega prvenstva v nogometu, kar mu je dalo veliko novih izkušenj. »Vsakič si postavljam nove izzive, če bom kdaj komentiral finale svetovnega prvenstva, bom želel drugega, tretja in četrtega še bolje.« Sam je sicer mnenja, da je veliko težje komentirati športe, kjer sodelujejo slovenski športniki, saj mora veliko pozornosti posvečati temu, da ni preveč subjektiven. »Seveda si lahko dovoliš, da si, ko nastopa slovenski športnik, malce bolj pristranski in malce bolj povzdigneš glas, toda vse to s pravo mero objektivnosti.«

Od Pekinga do Sočija

Hudomalja je doletela tudi ta čast, pa niti ni čast, bolj uresničitev sanj marsikaterega novinarja ali komentatorja, da se je lahko udeležil poletnih olimpijskih iger.

**“DO TAKRAT ŠE TEGA NISEM NIKOLI POČEL IN
TUDI NIKAKRŠNIH NAVODIL MI NI DAL, SAMO RE-
KEL JE PRENOS IMAŠ. POTEM, KO SMO SNEMALI
JE PA ZRAVEN MENE SEDELA MAMA, PISALA
STATISTIKO IN MI KAJ PRIŠEPNILA.”**

Seveda so vsake olimpijske igre nekaj posebnega, toda za moderno dobo pravijo, da ni bilo še bolje organiziranih iger od tistih leta 2008 na Kitajskem in na teh je bil. »Tokrat sem bil otrok, pa je le 5 let nazaj. Bil je moj prvi velik športni dogodek in vse skupaj me je prevzelo. Ni

**“KO JE SARA ISAKOVIČ OSVOJILA SREBRNO
MEDALJO SEM OB TISTEM BAZENU TAKO VPIL,
DA SEM SLIŠAL SAM SEBE, PA JE BILO POVSEM
POLNO PRIZORIŠČE.”**

mi bilo problema narediti vsega, kar so mi rekli, vse mi je bilo noro.« Ko ni pripravljaj prispevkov, se je tudi sam podal na kakšno prizorišče in bil navaden navijač s slovensko zastavo okoli vratu in pustil glas ob navijanju. »Ko je Sara Isaković osvojila srebrno medaljo, sem ob tistem bazenu tako vpil, da sem slišal samega sebe, pa je bilo povsem polno prizorišče.« Čez pol leta se bo ponovno podal novi dogodivščini naproti. Tokrat bodo to zimske olimpijske igre, ki se bodo odvijale v Sočiju. »Pričakujem, da bodo te igre nekaj čisto drugega kot poletne. Razlika je v tem, da imam več izkušenj in tja ne grem kot nekakšen otrok, ampak imam bolj realna pričakovanja.«

Ker bo na prizorišču komentiral žensko smučanje, je njegova želja jasna: »Valda, da zlata medalja Tine.«

Komentator smučanja, ki ne zna smučati

Smučanje je šport, ki ga ima že od malih nog, čeprav sam ne smuča, izredno rad, in še preden je čas nedeljskih kosil začel preživljati v studiu, je prenose redno spremljal. V prvem razredu, ko se je smučati učil, si je zlomil nogo in od takrat ima velik strah pred smučanjem. Svoji sokomentatorici Ani Kobal je obljubil, da se bo do Sočija naučil smučati, saj si bo le tako lahko sam ogledal progo. Glede na to, da je Soči že zelo blizu in mu časa zmanjkuje, se je pošalil, da bo odšel na ogled smukaške proge takrat, ko bo njegov nastop komentiral Miran Ališič.

Na mnenje drugih daje vedno več pozornosti

Sprva, ko je začel delo komentatorja, so ga po vsakem prenosu vsi hvalili z vsemi možnimi superlativi in na to ni dajal velikega pomena, saj je vedel, da to ni objektivno mnenje. Sedaj, ko kdaj pa kdaj dobi kakšno elektronsko pošto s kritiko ali pohvalo, pa to jemlje veliko bolj resno, saj meni, da lahko to samo pripomore, da

postane boljši pri opravljanju svojega dela. Forumov ne prebira, saj je mnenja, da so pogovori tam »neargumentirani in v večini primerov prepri na osebni ravni nekih zafrustriranih ljudi, ki v življenju nimajo kaj bolj pametnega početi, kot pod anonimnimi imeni onesnaževati splet«. Najbolj ceni mnenje svojih sodelavcev, predvsem izkušenejših, ta mnenja in kritike vzame zelo resno, premisli o njih, saj, kot sam pravi, »nisem še tako dober, da bi si rekel, da delam vse brez napak, vsi delamo napa-ke in res mi veliko pomeni, če me kdo opozori«.

Taborniki so me naučili veliko

»Taborniki so me že od samega začetka naučili dobrega ekipnega dela, tudi javno nastopanje sem najbolj izpilil tam.« Kljub temu, da je zelo zaposlen, vedno poišče čas, da se posveti svoji veliki ljubezni, ki je sicer bolj način življenja, in sicer taborništvo. Veliko znanj, ki jih je osvojil tam, mu še danes koristijo pri vsakdanjem delu in to ceni. »Ko sem pri tabornikih, sem Hugo in tudi želim biti Hugo. V tisti družbi se želim odklopiti od vsakdanjega življenja in res uživati v preprostih rečeh.« Novinar Tomaž Hudomalj je pri svojih mladih letih doživel veliko, a ob vsem vseeno ostaja skromen. Ostaja Hugo.

ŠPORTNI NOVINARJI – POMEMBNI, A NE DOVOLJ CENJENI

PRIPRAVILA: Zala Fendre

FOTOGRAFIJA: Zala Fendre in osebni arhiv Tomaža Hudomalja

Fakulteta za družbene vede (FDV) daje bodočim novinarjem na vseh področjih določeno osnovno znanje, toda ne specifično. Še posebej neopazno je športno novinarstvo.

Po besedah red. prof. dr. Karmen Erjavce je program Novinarstvo na FDV-ju mednarodno primerljiv. Čeprav so bili člani Katedre za novinarstvo pri njegovem oblikovanju in izvedbi omejeni predvsem z neugodnimi finančnimi sredstvi ter zahtevami bolonjske reforme, je zasnovan po zgledu kakovostnih univerzitetnih programov novinarstva po svetu. »Zaradi finančnih in organizacijskih omejitev pa ne moremo ponujati specializiranih predmetov, ki bi ponujali specializirano novinarsko znanje,« pravi Erjavčeva. Dodaja, da ne obstaja mednarodno primerljiv univerzitetni program v Evropski uniji, ki bi ponujal ozko specializacijo iz športnega novinarstva. Delno pa lahko študenti pridobijo znanje o športu tudi tako, da med izbirne predmete uvrstijo predmete z drugih fakultet, kot je npr. Fakulteta za šport. »Trebaja poudariti, da slovenske in mednarodne raziskave kažejo, da športno novinarstvo nasprosto odstopa od pravil novinarskega sporočanja, saj je bolj prisoten razvedrilni element.«

Potrpežljivost in trdo delo

Da je športno novinarstvo ovrednoteno kot manj pomembno, se strinja športni novinar na RTV Slovenija Tomaž Hudomalj, ki meni, da bi bolj usmerjeno izobraževanje na fakulteti bilo zelo dobrodošlo. »Moj izkušnja je takšna, da sem se praktično vse, kar danes vem in znam o športnem novinarstvu, naučil skozi delo. In da ne bo pomote, se še vedno učim.« Pravi tudi, da je dobil občutek, da je danes lahko vsak športni novinar in tudi zaradi tega se športnega novinarstva drži negativna oznaka. »Vsak, ki si želi pridobiti ustrezno znanje za poklic športnega novinarja, mora predvsem ogromno delati sam. Izobraževanje na FDV-ju v programu novinarstva je brez dvoma pomemben temelj, toda tu se prava pot šele začne,« je nasvet športnega novinarja in komentatorja na nacionalni televiziji, kjer danes najodgovornejšo funkcijo v novinarskem delu športnega programa opravlja Urban Laurenčič. Leta 1996 se je pridružil kolektivu na RTV-ju, že dobrih deset let pa ga poznamo kot komentatorja alpskega smučanja. Začel je tako kot večina – s popisovanjem materiala in nošenjem kaset. »Športno novinarstvo ni stvar, ki se jo lahko naučiš, ampak se jo priučiš. V športu so določeni segmenti, ki so mogoče malce specifični, torej od poročanja, živih prenosov, do vodenja različnih studiev in mogoče se iz tega vidika razlikujemo od drugih pro-

gramov. Zato pravim, da če pride nekdo na našo televizijo z diplomo novinarja in ima nekaj smisla za to, bo potreboval vsaj leto, da bo videl, kaj se pri nas dogaja, nato pa bo čez čas znal biti športni novinar,« je dejal Laurenčič, sicer po izobrazbi komunikolog.

Navijači s peresi

Dokaz za dobro opravljanje novinarskega dela na področju športa, kljub drugačni izobraženosti, je Slavko Jerič. Diplomirani matematik in psiholog pravi, da je do danes prebral kar nekaj novinarskih učbenikov, iz katerih je razbral, da ima športno novinarstvo, vsaj v primerjavi s politiko ali gospodarstvom, oznako manj

“NEKATERI ŠPORTNI NOVINARJI SO T.I. “NAVIAČI S PERESI”, A PO TEM KRITERIJU SI NE UPAM TRDITI, DA JE KAJ BOLJE PRI DOLOČENIH NOVINARJIH, KI POKRIVAJO SLOVENSKO POLITIKO.”

kvalitetnega novinarstva. »Raziskovalec športnih medijev Simon Ličen, ki se je pred časom kot predavatelj zaposlil na univerzi Washington State, je prepričan, da je eden od ključnih težav pri športnem novinarstvu, da gre pri določenih novinarjih za t. i. »navijače s peresi«. Ličen ima prav, a po tem kriteriju si ne upam trditi, da je kaj bolje pri določenih novinarjih, ki pokrivajo slovensko politiko. Športni novinarji pri nas so ustvarili kar nekaj presežkov, ki so neupravičeno spregledani,« je svoje mnenje argumentiral Jerič.

Na časopisu zaposlenih manj kot polovica piscev z novinarsko izobrazbo

Da študij novinarstva ni pogoj, da postaneš športni novinar, sta že potrdila Laurenčič in Jerič, pridružil pa se jima je še Lucijan Pejčič, odgovorni urednik edinega športnega časopisa v Sloveniji. V redakciji Ekipe je namreč le tretjina ustvarjalcev časopisa po izobrazbi novinarjev. Od zaposlenih se pričakuje dobro poznavanje športa, žilica za pisanje, zadovoljivo slovnično znanje, fleksibilnost glede delovnih pogojev, komunikativnost, odgovornost in zanesenjaški odnos do športa in časopisa.

Vztrajnost, trdo delo, poznavanje športa in malo sreče bi se glasil recept, kako postati športni novinar v Sloveniji. Dobrodošlo je seveda tudi znanje tujih jezikov. Naučili smo se že, da izobrazba ne igra večje vloge, v vsakem primeru pa nič ne pride čez noč, zato je verjetno potrpežljivost najpomembnejša lastnost, ki jo mora imeti vsak (bodoči) športni novinar.

“V REDAKCIJI EKIPE JE LE TRETJINA USTVARJALCEV ČASOPISA PO IZOBRAZBI NOVINARJEV. OD ZAPOSLENIH SE PRIČAKUJE DOBRO POZNAVANJE ŠPORTA, ŽILICA ZA PISANJE, ZADOVOLJIVO SLOVNIČNO ZNANJE ...”

CILJ JE DOSEČI 20-ODSTOTNO MOBILNOST EVROPSKIH ŠTUDENTOV DO LETA 2020

PRIPRAVILA: Vida Božičko

Erasmus je eden izmed štirih glavnih akcij programa, imenovanega Vseživljenjsko učenje, ki se z letom 2013 izteka. Evropska komisija je za obdobje 2014–2020 razpisala nov program Erasmus+, vendar vse podrobnosti še niso znane. Večjih sprememb sicer ni pričakovati, saj ideja programa ostaja enaka – krepitev mobilnosti mladih.

Celotni program Vseživljenjskega učenja se po 7-letnem obdobju konec leta 2013 izteka. Del tega je tudi program Erasmus, ki se bo, po zadnjih informacijah, po novem imenoval Erasmus+ in bo v veljavo stopil januarja 2014. »V novem programskem obdobju 2014–2020 bo vključeval aktivnosti dosedanjih evropskih programov in podprogramov kot so Erasmus, Leonardo da Vinci, Comenius, Grundtvig, Mladi v akciji, Erasmus

“ŠTUDENTSKE IZMENJAVE Z NAMENOM ŠTUDIJA IN PRAKSE TER IZMENJAVE PREDAVATELJEV BODO ŠE NAPREJ MOGOČE.”

Mundus, Tempus, Alfa, Edulink in ICI (Sodelovanje z industrijskimi državami),« pojasnjuje Sonja Mavsar iz Centra Republike Slovenije za mobilnost in evropske programe izobraževanja in usposabljanja (CMEPI-US). Vse dosedanje aktivnosti programa Erasmus torej ostajajo. »Študentske izmenjave z namenom študija in prakse ter izmenjave predavateljev bodo še naprej mogoče,« še dodaja Sonja Mavsar.

Vizija programa Erasmus+ ne bo bistveno drugačna od dosedanje

Glavna ideja programa ostaja enaka, saj so v središču še vedno mladi, učenci, dijaki, študenti, praktikanti, prostovoljci in tudi njihovi učitelji, vzgojitelji in mentorji. Prednostne točke so izboljšanje posameznikovih veščin in s tem povečanje zaposljivosti ter podpora modernizaciji izobraževanja in usposabljanja. Ideja programa

je izobraževanje in usposabljanje, ne glede na zmožnosti, starost ali izvor, zato je vanju koristno vlagati. Novost je razdelitev programa na tri poglavja, in sicer šport, mladina ter izobraževanje in usposabljanje. Program pa kljub raznolikim ciljnim skupinam in aktivnostim stremi k poenostavitvi finančnih in administrativnih pravil za vse upravičence.

Več pozornosti namenjene praksi v tujini

Evropska komisija bo za nov program Erasmus+ za 7-letno obdobje predvidoma namenila 14,5 milijarde evrov, kar bo omogočilo usposabljanje, poučevanje ali prostovoljno prakso v tujini 4 milijonom ljudem. V programu Vseživljenjskega učenja je bilo za obdobje 2007–2013 na voljo 40 odstotkov manj sredstev.

“EVROPSKA KOMISIJA BO ZA NOV PROGRAM ERASMUS+ ZA 7-LETNO OBDOBJE PREDVIDOMA NAMENILA 14,5 MILIJARDE EVROV, KAR BO OMOGOČILO USPOSABLJANJE, POUČEVANJE ALI PROSTOVOLJNO PRAKSO V TUJINI 4 MILIJONE LJUDEM.”

»Na delitev sredstev je treba še počakati,« pravi Sonja Mavsar iz CAMPERUS-a, saj so se aktivnosti, ki so vključene v programsko shemo tega finančnega okvira, razširile. »Tudi o spremembi števila razpisanih mest je še prezgodaj govoriti,« nadaljuje Mavsarjeva, ki je prepričana, da se program ne bo skrčil, saj je interes zanj iz leta v leto večji, opozarja pa, da bodo po novem naporu usmerjeni tudi k izmenjavam za namen prakse in da bo del sredstev namenjen študentskim posojilom za študij na magistrski stopnji. V zadnjem letu se je namreč, po poročilu Evropske komisije, objavljenem julija letos, Erasmus praksa povečala za 18 odstotkov.

Mobilnost slovenskih študentov je manj kot dvoodstotna

Evropska komisarka za izobraževanje, kulturo, večjezičnost in mlade Androulla Vassiliou je v sporočilu za javnost povedala: »Nedavni rekordni podatki, ki kažejo, da smo presegli cilj treh milijonov študentov Erasmus,

“V ČASU GOSPODARSKIH TEŽAV IN VISOKE BREZPOSELNOSTI MED MLADIMI JE ERASMUS POMEMBNEJŠI KOT KADAR KOLI PREJ.”

potrjujejo trajno uspešnost in priljubljenost programa. V času gospodarskih težav in visoke brezposelnosti med mladimi je Erasmus pomembnejši kot kadarkoli prej.« Mag. Andreja Čufer iz Službe za mednarodno sodelovanje in evropske zadeve je prepričana: »Mobilnost mladih na državni ravni je usklajena z evropsko.« To pojasnjuje z dejstvom, da je bilo za razpisano leto 2012 vloženih štirikrat več vlog kot leto prej. Janez Škulj, direktor nacionalne agencije programa Mladi v akciji se s tem ne strinja: »V Sloveniji ni nacionalnega programa, ki bi podpiral mladinske izmenjave.« Uspeh mobilnosti mladih je zasluga evropske politike in ne slovenske, hkrati pa statistika kaže, da mobilnost slovenskih študentov ni visoka, saj ne dosega niti dveh odstotkov. Po podatkih Evropske komisije najvišjo mobilnost dosega Španija, sledita pa Nemčija in Francija. »Do sedaj so bile najpopularnejše akcije v sedanjem programu Mladi v akciji Mladinske pobude, ki delujejo na lokalnih oziroma nacionalnih aktivnostih,« pojasnjuje Škulj. Programi, ki podpirajo lokalno in nacionalno dejavnost s strani Evropske komisije v novem programu več ne bodo podprti, kar še dodatno nakazuje smer evropske politike združevanja. Eden od osrednjih ciljev programa je doseči 20-odstotno mobilnost evropskih študentov do leta 2020, kar bodo dosegli z novimi orodji spodbujanja. »Za prihodnost Erasmus programa se tako ni treba bati,« še meni Sonja Mavsar.

ODHAJAM V NEMČIJO

BREMEN, MESTO LJUBEZNI

PRIPRAVILA: Sara Trontelj

Bremen, mesto ljubezni? Ni res, to so Firence. Ampak mislim, da je vsako mesto, ki sodeluje v Erasmus programu, lahko mesto ljubezni. Več ko poslušam o izmenjavah v tujini, bolj se veselim, da za eno leto odhajam. Vezi, ki se stkejo na takih potovanjih, naj bi bile res močne. Sploh, če jih povezuje ljubezen. Ljubezen do življenja.

Da bom nekoč šla na študentsko izmenjavo, vem že dolgo. Kaj pa vem, tujina se mi je vedno zdela privlačna. In ko sem prvič obiskala Nemčijo, sem vedela, da je to kraj, kjer bi rada študirala. Zanimivo, prijavila pa sem se na Nizozemsko. Bremen je bil šele moja tretja izbira. Ampak usoda me je spomnila, da sem vedno stremela k Nemčiji.

Urediti ogromno papirjev, preden greš, je neizogibno. To je zame še posebej težko, ker mi je bilo do sedaj precej prizaneseno na tem področju. Da pa sem poprijela za delo s papirji sama, je prvi korak k osamosvojitvi. Prvič bom živela 1.200 km stran od doma, kjer bom odvisna samo od sebe. Tam ni zasilnega izhoda »Starši SOS«. Kje bom sploh živela? Univerza v Bremnu mi je ponudila sobo za 360 € na mesec, kar je precej drago. Povprečna cena za opremljeno sobo je nekje 230 € na

mesec. Zelo sem si želela živeti v študentskem domu, ampak do tega je težko priti, ker je treba izpolnjevati določene pogoje, ki jih ne razumem povsem. Če pa bi moja želja po študentskem domu bila res tako močna, pa v Bremnu ponujajo sobe v privatnih študentskih domovih za 350 € na mesec.

Me je strah? Seveda me je strah. Ampak mislim, da je to tista prijetna trema, ker ne veš, kaj te čaka. Ta pa mora biti. Bolj kot tega se veselim, da grem. Nov svet, novi

“ČAKA ME ČUDOVITO PRESENEČENJE, KI SE MU REČE RYAN-AIROVO LETALIŠČE. TA NIZKOCENOVNA LETALSKA DRUŽBA TE ZA 30€ PELJE SKORAJ PO CELI EVROPI.”

ljudje in sveža energija. Točno to, kar potrebujem! Pri tem pa mi precej pomaga naš dober prijatelj Facebook. Tam sem se že včlanila v nekaj Erasmus skupin. Ko vidim, koliko ljudi se podaja v enako življenjsko situacijo in se sooča z istimi problemi, moram priznati, da me kar malo pomirja.

Potovanja, potovanja, potovanja! Obožujem jih. V Bremnu me čaka čudovito presenečenje, ki se mu reče

Ryanairovo letališče. Ta nizkocenovna letalska družba te za 30 € pelje skoraj po celi Evropi. Naj vikend izkoristim za mrzlo Norveško ali bi se raje pogrela na Kanarskih otokih? Časa imam dovolj, prevozna sredstva pa so študentom veliko bolj prijazna kot v Sloveniji. Med drugim na začetku semestra študenti kupimo »Semester ticket« za 190 €, ki ima mnogo ugodnosti. Med njimi tudi vključuje potovanja po celi zvezni deželi. Tako se lahko, kadar želim, usedom na vlak in obiščem večja mesta, kot sta Hamburg ali pa Hannover.

To, da nemško ne znam dobro me ne skrbi, ker se bom udeležila intenzivnega tritedenskega tečaja nemščine. Vsi predmeti, ki jih bom opravljala, so v angleškem jeziku, s tem bom imela priložnost izboljšati svojo angleščino, pa tudi nemščino.

Nenazadnje pa so tu zabave. Pomislite, ljudje z vseh koncev sveta, željni novih začetkov, zagnani, da v semestru ali dveh izkusijo čim več. Včasih se vprašam, če si nisem zadala preveč. Grem pa le za eno leto v neznano deželo med popolne tujce. Kako bom pa drugače vedela, če ne poskusim? Ne vem, kaj me v Bremnu čaka, prepričana pa sem, da bo nepozabno.

ODHAJAM V ITALIJO

BOJ Z BIROKRACIJO KONČAN, ŽIVCI IZGUBLJENI, NAJBOLJŠI DEL PA ŠELE PRIHAJA

PRIPRAVILA: Katja Humar

Nekaj novega. Nekaj vznemirljivega. Nekaj, kar ni tukaj. Potovanja so mi bila že od malih nog nekaj samoumevnega. Zato sem, že preden se mi je sploh sanjalo, na kateri faks se hočem vpisati, vedela, da grem na študijsko izmenjavo. In končno je nastopil ta februar, ko smo vsi zainteresirani oddali svoja motivacijska pisma in upali, da bomo izbrani na željeno tujo fakulteto. Moja prva izbira, Nizozemska, žal ni obveljala, prav tako ne Češka, zato pa me bo usoda popeljala na sam jug Italije. Pravzaprav nisem bila razočarana in vedno bolj mi postaja všeč ideja, da se moje poletje letos še ne bo tako hitro zaključilo.

Dober je občutek, ko dobiš potrjeno prošnjo za Erasmus izmenjavo in že se nasloniš, nasmehneš in izdihneš, ampak ne! Sedaj so na vrsti papirji. To je najslabši

“MENJAVA OKOLJA, DRUŽBE, JEZIKA, VSE TO TI POMAGA DEFINIRATI SEBE, ŠE IZ DRUGAČNIH ZORNIH KOTOV.”

del tega procesa. Najprej ti fakulteta, ki te bo gostila, pošlje podatke o izmenjavi, predmetnik, itd. Pri meni je bilo vse to sicer bolj samoiniciativno, saj sem si po-

datke poiskala kar sama. Po urah dešifriranja fakultetne spletne strani sem diplomirala iz italijanskega šolskega sistema in našla nekaj, kar je spominjalo na predmetnik. Kos papirja s praznimi okvirčki v meni vzbudi nekakšno fobijo, odpor in kljub močni želji po odhodu na izmenjavo, se ne zmorem lotiti izpolnjevanja vse do skrajno zadnjega trenutka. Dobro. Usedom se, izpolnim, natisnem, zapakiram in pošljem »application form«. Že naslednji dan pa sem hitela v Ljubljano, da pridobim podpis predstavnika naše katedre, preden odide na dopust. Podpisan študijski sporazum je nato treba poslati matični univerzi, mednarodni pisarni in univerzi gostiteljici, pridobiti še tri podpise in nato imaš dva meseca počitnic.

Avgust je minil. »O, na izmenjavo greš. Že veš kako boš prišla tja?«, »Ne, bom že.«, »Kje boš pa spala?«, »Ne vem, ampak pridi na obisk.«, »Je drago?«, »Hmm?«, »Moraš imeti zdravstveno zavarovanje za tujino?«, »Zdravstveno zavarovanje?« ... Vse to se mi je zdelo postranskega pomena, ah bom že, še zmeraj sem se nekako znašla. Izgleda, da druge bolj skrbi zame, kot mene samo. Kot vedno pa sem se tudi tokrat v bližini datuma odhoda počutila ogroženo z vsemi opravki, ki pač morajo biti

opravljeni. Tako sem v enem tednu uspela zamrzniti moje bivanje v študentskem domu, pridobiti zdravstveno zavarovanje, določiti datum odhoda, rezervirati hostel, napisati par oglasov za sobo v Italiji ter izbrati prevozna sredstvo. Boj z birokracijo končan, živci izgubljeni.

Kaj trenutno občutim, ko pomislim, da bom sedla na vlak in da bo v hipu, ko bo ta speljal, vse odvisno samo od mene? Po eni strani mi gre kar malo na smeh, ko pomislim, kako se bom s svojim smislom za orientacijo in polomljeno italijanščino znašla na sredi Salerna. Priznam pa tudi, da sem malce nemirna. S potovanjem in samim prilagajanjem nimam težav, doživela sem tudi že kar dosti neudobnih situacij, spoznala nekaj posebnih oseb. Nikoli pa še nisem nekam odšla za celo leto, sama. Kljub temu vse skupaj dojemam kot nekakšen izziv. Menjava okolja, družbe, jezika, vse to ti pomaga definirati sebe, še iz drugačnih zornih kotov. Prepričana sem, da bo izmenjava pozitivna izkušnja, ki mi bo prinesla veliko novih doživetij, preizkušenj, poznanstev, predvsem pa spominov. Zato se tudi strinjam s pregovorom, da je svet knjiga in tisti, ki nikoli ne prestopijo domačega praga, berejo le eno stran.

BILA SEM NA FINSKEM

DEŽELA, KI JE PRIJAZNA LJUDEM IN ŠTUDENTSKEMU ŽEPU

PRIPRAVILA: Monika Kern

Za svojo »Erasmus pot« sem se odločila zelo na hitro, v nekaj dneh. Vedno sem rada potovala, vendar o študiju v tujini nikoli nisem razmišljala, vsaj ne zares. Na prvo mesto liste skrbi sem postavila jezik. Zdaj, ko je izkušnja za mano, vem, da je bila ta skrb popolnoma odveč. Ko enkrat slišite Špance ali Francoze in njihovo ubogo znanje angleščine, ti je takoj jasno, da ti obvladaš. Svoje nagle odločitve nikoli nisem obžalovala. Finsko sem med mnogimi državami izbrala, ker sem želela iti nekam, kjer je svet popolnoma drugačen. Skrbi so se pojavljale tudi v obliki denarnih sredstev. Čeprav sem imela vse možne štipendije, ki se jih da dobiti, sem še vedno segla globoko v žep, da sem si izkušnjo lahko privoščila. So bile pa skrbi glede tega pred odhodom pretirane. Šolstvo na Finskem stoji super. Res sem vesela, da sem ga imela priložnost spoznati поблиže. O tem, kako je bil cel »novinarski« faks pravzaprav povezan z igralci, režiserji, radiji, da so predavalnice predstavljali studii in ogromni prostori tehnične opreme, fakulteta ima tudi svojo kuhinjo in dnevno sobo. Izkušnja je bila fenomenalna. In stroški meni, kot študentki na Finskem, nič višji kot doma. V Helsinkih sem za mesečno vozovnico plačevala

tri evre več kot v Ljubljani. Vozovnica je vključevala pet prevoznih sredstev, vlak, avtobus, tramvaj, metro in trajekt. Študentskih bonov sicer nimajo, imajo pa posebne

“ŽE SEM IMELA V MISLIH, KAKO BO IZPADLI LAS V LIJAKU DELAL HISTERIJO MED BABAMI. ROKO NA SRCE – TOVRSTNA DEKLETA SE NA IZMENJAVO NE PRIJAVLJAJO.”

študentske restavracije, imenovane UniCafé, kjer si lahko jedel tudi presno in vegansko, za dobra dva do slabih pet evrov. Skrbi mi je povzročala tudi nastanitev. Sama sem živela v hiši s starši več kot dve desetletji, zdaj pa naj bi si apartma delila še s petimi puncami. Že sem imela v mislih, kako bo izpadli las v lijaku delal histerijo med »babami«. Roko na srce – tovrstna dekleta se na izmenjavo ne prijavljajo. Punce so bile vse res »skulirane«. Na začetku vse poteka bolj z rezervo, preračunaš, kdaj greš v kuhinjo, da ne bo nikogar zraven. Čez teden dni se začnejo kratki pogovori ob kuhanju ali pomivanju posode, po dveh tednih, ko pade prvi stanovanjski žur, postanete neločljive pri kuhanju večerij.

Predavanja niso potekala povsem klasično. Že prvi teden so nas s praviimi kamerami poslali v snežni metež, nam

dali nalogo in teden dni časa. Priznam, da sem se s premalo tehnične podkovanosti precej namučila s projektom, kar se tiče snemanja in montiranja, vendar sem se zato tudi precej naučila. Pri predmetu, imenovanem Radio, denimo, smo naredili svojo radijsko oddajo v angleščini. Finski kolegi so nam pri tem pomagali. Ko je bil predmet Radio v polnem teku in v etru, za njih odpadejo vsi drugi predmeti, saj morajo program pokrivati dober mesec. Med izbirnimi predmeti, čeprav sem sama študirala novinarstvo, sem si lahko izbrala tudi precej bolj tehnične in ne toliko novinarske predmete, kot jih poznamo pri nas. Ustvarjali smo animacije iz različnih tehnik, delali kratke filmčke z efekti, na fakulteti, kjer nas je kava stala le en evro, smo bili deležni tudi vse tehnične in vizualne podpore, ki smo jo potrebovali za produkcijo. To je bilo zame novo, vsa ta oprema, ki jo je fakulteta premogla, in tudi sam odnos s strani profesorjev. Vsi so bili izredno prijazni, nobenih striktnih rokov nam niso dajali. Pomembno je bilo le to, da kakršnokoli idejo smo dobili, so jo podprli – mi pa smo jo mogli izvesti po svojih najboljših močeh. Čeprav Finci veljajo za hladen narod, ki ima rad prostor okoli sebe, mehurček le zase, se le-ta razblini takoj, ko spozna, da ti lahko zaupa.

BILA SEM V ŠPANJI

ŠTUDENSKA IZMENJAVA V TUJINI? JA!

PRIPRAVILA: Eva Rupnik

FOTOGRAFIJA: Eva Rupnik

Celotno življenje je sestavljeno iz niza trenutkov, ki se prepletajo v izkušnje in tkejo osebno izkaznico vsakega posameznika. Še vedno sem mnenja, da se vse stvari v našem življenju dogajajo z razlogom in da so nam najpomembnejše izkušnje podarjene takrat, ko sprejmemo tveganje in se prepustimo toku dogajanja. Tako sem se tudi jaz, študentka novinarstva, odločila za do zdaj najboljšo izkušnjo v svojem življenju in odšla na Erasmus študentsko izmenjavo v tujino.

Vse skupaj je bilo zelo preprosto, saj sem si od nekdaj želela živeti in študirati v Španiji. Že zaradi načina življenja, želje po izboljšanju lastnega akademskega znanja, možnosti izobraževanja v drugačnem in mednarodnem šolskem sistemu, pridobivanja novih življenjskih izkušenj, zabave, spoznavanja novih ljudi, možnosti postati in biti samostojna ter predvsem zaradi osebne rasti in iznajdljivosti v popolnoma tuji državi. Na voljo sem imela le eno špansko mesto, in sicer Pontevedro, zame najlepše mesto v gorati pokrajini na skrajnem severozahodu Iberskega polotoka. Priznam, težko je, ko prejmeš elektronsko pošto z naslovom: »Spoštovana Eva Rupnik,

sporočam vam, da ste sprejeti na študentsko izmenjavo na Universidad de Vigo za obdobje poletnega semestra študijskega leta 2012/2013.« Zadane te kot strela z jasnega, ko si kar naenkrat pred življenjsko odločitvijo in ključnim vprašanjem, kako pustiti za seboj svojo družino, prijatelje, predvsem pa navajenost na okolje in vsakodnevno rutino. Z dvignjeno glavo in takrat zmedenimi, a pozitivnimi mislimi sem tako pristala sredi majhnega in meni še nepoznanega mesta v Španiji.

Vsako novo obdobje in nov začetek čutim kot prelomnico v svojem življenju, kjer mi je moja iznajdljivost in komunikativnost prišla zelo prav, saj večina Špancev ne govori angleškega jezika in je bilo v samem začetku kar težko. Po slabem tednu sem s pomočjo študentov prostovoljcev prišla do prijetnega stanovanja v centru mesta, kjer sem živela z dvema Argentinkama in punco s Poljske. Tako se je pričela moja polletna izkušnja; s spozna-

vanjem novih ljudi s celega sveta, nove kulture, popolnoma drugačnega življenja in navad ljudi ter enkratno kulinariko. Študij je potekal zelo sproščeno, predavanja so potekala v timske delu, kar je potenciralo posameznikovo samoiniciativnost in predvsem presenečenje, kako te s srcem sprejmejo takrat še nepoznani ljudje. Odhod na Erasmus izmenjavo definitivno predstavlja velik izziv ob novem načinu življenja in spoznavanju novih poznanstev iz oddaljenih koncev sveta, ki te popeljejo na neopisljivo in neprecenljivo izkušnjo. Odšla sem z izpolnjenima ciljema, tekočim znanjem španskega jezika in z veliko mero novih izkušenj, na katere sem zelo ponosna. Rada bi se zahvalila svojim staršem, da so mi omogočili to neverjetno izkušnjo, ki jo po mojem mnenju potrebuje prav vsak posameznik, in prijateljem, ki so mi ob celotni izkušnji stali ob strani. Sprejmite izziv in se podajte v neznano!

ŽELELI SMO SPODBUDITI DRUŠTVENO DELOVANJE NOVINARJEV IN SE MED SEBOJ MALO SPOZNATI

PRIPRAVILA: Vida Božičko

FOTOGRAFIJA: Vida Božičko

Študentka 4. letnika smeri Novinarstvo na FDV-ju in predsednica slovenskega FEJS-a (Forum for European Journalism Students) Romana Biljak Gerjevič, pravi, da je z aktivnostjo in samoiniciativnostjo dosegljivo vse. Lansko leto je zato prevzela vodstvo FEJS-a, ki je ob pomoči kolegov ponovno zaživel. Mednarodni FEJS (FEJS International) je že zelo stara povezava, ki je v osnovi nastala pod initiativo študentov novinarstva, saj so čutili, da se morajo povezati, ker je le tako v stroki možen napredek. »Širjenje obzorij in spoznavanje ljudi je velika prednost tovrstnih združenj,« pravi Romana, ki bo tradicijo FEJS-a na Fakulteti za družbene vede nadaljevala tudi v tem letu.

Za teboj je prvo leto vodenja FEJS-a, kaj so bili tvoji cilji, ko si funkcijo prevzela?

S podpredsednico Nastjo Hrobat sva se odločili, da hočeva s FEJS-om seznaniti čim več ljudi in jih spodbuditi k pisanju za Klin, saj jih v preteklih letih ni toliko sodelovalo. Povezati smo se želeli z Društvom novinarjev Slovenije (DNS) in posledično postali njihova mlajša sekcija. Na sploh smo želeli spodbuditi društveno delovanje novinarjev in se med seboj malo spoznati.

Je začetena zagnanost obrodila sadove?

Ja, z Društvom novinarjev Slovenije smo sodelovali pri organizaciji medijskega festivala, organizirali smo cel kup okroglih miz, tako v povezavi z drugimi društvi kot tudi samostojno, na začetku leta smo pripravili brucovanje, udeležili smo se mednarodne skupščine v Belgiji in mednarodnega kongresa, ki je bil aprila na Nizozemskem. Res smo bili precej aktivni.

Zdi se, kot da je v preteklem letu FEJS ponovno zaživel. V bistvu je FEJS dobro deloval že prej, a je bil verjetno

premalo živ. Ko je bilo lani na seji treba menjati vodstvo, smo se podpredsednica Nastja Hrobat, takratna urednica Klina Lea Smrkolj in jaz odločile, da bomo društvo vzele v roke, če bomo res nekaj delali, saj se nam je zdelo brezzveze imeti društvo, ne da bi karkoli organizirali in da ljudje sploh ne bi čutili, da lahko sodelujejo. Podpora je bila velika, predvsem s strani naših kolegov. Verjetno so aktivno novinarsko društvo pogrešali ali pa so začutili, da res želimo nekaj narediti. Stvari so preprosto zaživele in zdaj nekako tečejo.

Pa vendarle ne tečejo same od sebe. Kakšna je tvoja vloga – vloga predsednice?

Moja vloga je največkrat birokratske narave, ukvarjam se z razpisi in skrbim za finance. Pri tem mi seveda pomagajo ostali člani. Ena od pomembnejših vlog je tudi zbiranje idej za projekte, a ne bi rekla, da sem idejni vodja, saj zadeve načrtujemo skupaj, se poslušamo in projekte skupaj realiziramo. Bistveno pa je, da kot predsednica bdim nad društvom in sem v rednih kontaktih z mednarodnim FEJS-om.

Kako deluje mednarodni FEJS in v kakšnem odnosu je s slovenskim?

FEJS International ima 3 organe, izvršilni odbor, ki ima 5 članov iz 5 držav in se vsako leto volijo na skupščini, sekretariat, ki se voli na dve leti (trenutno so v sekretariatu tri Slovenke), tretji organ pa je organizacijski odbor, ki se spreminja vsako leto, glede na to, kje bo naslednji FEJS kongres oziroma skupščina. Trenutno smo v organizacijskem odboru Slovenci, ki bomo organizirali skupščino. Tako deluje mednarodni FEJS, po državah pa ima tudi svoje satelite, kjer, podobno kot v Sloveniji, delujejo tudi na državni ravni. Pri nas smo npr. zelo povezani z DNS-jem, s fakulteto, z ostalimi društvi naše Univerze, podpira pa nas tudi ŠOU Ljubljana.

Letos vas torej čaka organiziranje skupščine, se nanjo že pripravljate?

Ja, skupščina se že organizira in trenutno delamo na programu. November bo namreč kmalu tu in mi bomo gostili približno 50 ljudi, za katere bo treba dobro poskrbeti.

Je program že zasnovan?

Nekaj idej že imamo, ampak še niso za v javnost. V mislih imamo ogled Ljubljane in morda izlet na Bled, sicer pa je program na skupščinah bolj delovno naravnani. Treba bo izvoliti nov sekretariat in se pogovoriti o prihodnosti mednarodnega FEJS-a. Na skupščini ni nikoli neke tematike, mogoče bomo, za popestritev, organizirali kako gostujoče predavanje.

Kakšni so pa sicer plani za to študijsko leto?

Za leto imamo veliko načrtov. Namen imamo organizirati delovni vikend, ponovno izdati štiri številke Klina in organizirati spoznavni žur. V planu imamo nekaj predavanj in okroglih miz, ki jih bomo organizirali samostojno in v povezavi z drugimi društvi, ponovno bomo sodelovali pri organizaciji medijskega festivala v povezavi z DNS-jem, pa seveda aktualne, tekoče zadeve, vedno se še kaj najde.

Že lansko leto ste aktivno sodelovali pri medijskem festivalu, kako je potekalo delo? Ali bo letošnje sodelovanje podobno?

Sodelovanje je bilo zelo sproščeno, »fejsovc« smo v večini delovali v uredništvu, ki je bilo postavljeno na festivalu – vse dni smo sproti pisali novice, poročila z dogodkov, komentarje za spletno stran festivala, delali intervjuje, pomagali smo tudi pri podelitvi nagrad, prodaji vstopnic in drugih organizacijskih delih. Okvirno smo se za sodelovanje dogovorili že pol leta pred

“ZA LETOŠNJO IZVEDBO MEDIJSKEGA FESTIVALA SMO ŽE V KONTAKTU Z ODGOVORNIMI IZ DNS-JA IN VSE KAŽE, DA SE BO LETOS SODELOVANJE SAMO ŠE RAZŠIRILO.”

festivalom, resneje pa smo se začeli pripravljati nekaj mesecev prej – imeli smo nekaj sestankov, se dogovorili, kaj bo kdo počel in podobno. Za letošnjo izvedbo in organizacijo festivala smo že v kontaktu z odgovornimi iz DNS-ja in vse kaže, da se bo letos sodelovanje samo še razširilo.

Kaj je glavna vloga FEJS-a?

Menim, da je njegova glavna vloga povezovanje ljudi, tako s kolegi na fakulteti kot tudi z Društvom novinarjev Slovenije, saj so take povezave vedno dobrodošle, mednarodna sodelovanja pa omogočajo tudi spoznavanje tujih (bodočih) novinarjev. S pomočjo FEJS-a lahko spoznaš cel kup novih ljudi s podobnimi interesi. To so dobre veze, ki so lahko zgolj kontaktne, ti pomagajo pri kakih novinarskih prispevkih ali pa se razvijejo v prijateljske.

Koliko članov ima društvo?

Članov je precej, okvirno društvo šteje 200 članov, od tega jih je aktivnih okrog 50. Ti sodelujejo pri pripravi naših dogodkov, se jih udeležujejo, pišejo za Klin ali so aktivni v mednarodnem FEJS-u. Največ jih je študentov Novinarstva, nekaj je takih, ki so študij že zaključili ali pa študirajo katero drugo smer, pa se z novinarstvom ukvarjajo. V začetku leta se za vpis vedno odločajo tudi prvi letniki, najaktivnejši člani pa so študenti 3. letnika. Mislim, da takrat spoznajo, da je treba biti aktiven na več področjih in se zato še najbolj zaženejo. Prav tako

3. letniki prevzamejo uredništvo Klina. Tudi ljudje po končanem študiju še ostanejo v kontaktu z nami, sicer bolj zaradi prijateljstev, pa vendar.

Kaj so prednosti članstva?

Dostop do ljudi, ki so aktivni v istih stroki kot ti, lažje pa izveš tudi za kakšne poslovne priložnosti in avdicije. Predvsem pa gre za širjenje obzorij, sodelovanje, spoznavanje novih ljudi in pogledov na različne problematike, ukvarjanje z novimi stvarmi, kot je recimo organizacija dogodkov in zbiranje različnih referenc. To so prednosti.

Kaj si osebno pridobila in se naučila v letu dni pred-sedovanja?

Spoznala sem ogromno novinarjev iz Slovenije in iz tujine, mlajše in starejše kolege s fakultete, s katerimi sicer ne bi prišla v kontakt. Prav tako sem obiskala države, ki jih brez kongresov ne bi. Mogoče sem malo pridobila tudi na odgovornosti, predvsem pa spoznala ogromno zanimivih in dobrih ljudi.

Kaj meniš o zaposlovanju novinarjev po končanem študiju?

Sem optimist. Menim, da se da narediti vse, če prevzameš iniciativo. Vedeti moraš, kaj bi rad in najti pot, kako priti do tega. V novinarstvu te ne bo nihče prosil, da prideš delat, pa tudi ko boš že delal, te ne bo nihče prosil, da delaš več ali bolje. Če se potrudiš, je veliko

možnosti. Ščasoma si napolniš življenjepisa, spoznaš ljudi in priložnosti se ti začnejo odpirati same od sebe. Res verjamem, da se da.

Kaj bi zaželela brucem ob novinarskih začetkih?

Brucem bi svetovala, naj vztrajajo. Če je novinarstvo to, kar si res želijo početi, potem ne potrebujejo nikogar, da

“NE SE PRESTRAŠITI OB DEJSTVU, DA SMO NOVINARJI NA LISTI TOP 5 NEZAPOSLJIVIH KADROV – TEBI BO ŽE USPELO!”

jih v to prepričuje. Ne se prestrašiti ob dejstvu, da smo novinarji na listi »top 5« nezaposljivih kadrov – tebi bo že uspelo! Možnosti so, ampak samo za tiste, ki si jih res želijo in so se pripravljene malo potruditi.

Pa vendar, niso okoliščine slabše kot pred leti?

Mogoče imamo celo več možnosti v teh časih, saj nas nič ne omejuje. Sploh v času študija je treba izkoristiti to, da lahko delaš praktično povsod. Menim, da je okolje lahko kar spodbudno – ustanavlja se veliko novih stvari, samo nekako jih je treba znati opaziti in se znati. Veliko izkušenj se da dobiti že z obvezno novinarsko prakso, kar je res dobro čim bolj izkoristiti. In ni se sploh treba obremenjevati z okoliščinami – nikoli niso za nikogar popolne.

SUBVENCIONIRANE VOZOVNICE LETOS DRAŽJE

KOMBINIRANE VOZOVNICE V MARIBORU DRAŽJE ZA PET, V LJUBLJANI PA ZA DESET EVROV

PRIPRAVILA: Enja Zagoršek

FOTOGRAFIJA: Enja Zagoršek

Lani je Vlada RS uvedla subvencionirane vozovnice za študente in dijake. Sprememba je povzročila močno povečano uporabo javnega prevoza. Tudi letos so subvencionirane vozovnice v javnem potniškem prometu na voljo, vendar po višji ceni.

Vozovnice za vse, ki so od kraja izobraževanja oddaljeni vsaj dva km

Preteklo študijsko leto so študenti za mesečno vozovnico odšteli približno pet evrov manj kot bodo letos. Do nje so bili upravičeni vsi, ki so bili od kraja študija oddaljeni vsaj pet kilometrov. Varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer se s tem ni strinjala, saj bi po njenem

“LETOS SO DO SUBVENCIONIRANE VOZOVNICE UPRAVIČENI TUDI TISTI, KI SO OD KRAJA SVOJEGA IZOBRAŽEVANJA ODDALJENI VSAJ DVA KILOMETRA.”

mnenju morali do subvencionirane vozovnice biti upravičeni tudi tisti, ki so od kraja študija oddaljeni vsaj dva kilometra. Na Ministrstvo za infrastrukturo in prostor RS je poslala svoje nestrinjanje zaradi diskriminatorne ureditve. Ministrstvo se je na pobudo odzvalo in po tihoma spremenilo zakon. Tako so letos do subvencionirane vozovnice upravičeni tudi tisti, ki so od kraja svojega izobraževanja oddaljeni vsaj dva kilometra.

Subvencionirane vozovnice ostajajo, a po višji ceni

Vozovnice se bodo v povprečju podražile za pet evrov. Zanje bodo tisti, ki so oddaljeni od kraja študija med 2 in 60 kilometri, odšteli 25 evrov mesečno. Za tiste, ki so oddaljeni med 60 in 90 kilometri, bo cena vozovnice 35 evrov, tisti, ki pa so od kraja študija oddaljeni več kot 90 kilometrov, pa bodo zanje odšteli 55 evrov mesečno. Pri nakupu kombiniranih vozovnic, ki vključujejo deset voženj mesečno z medkrajevnim prometom in vozovnico za mestni promet, bodo mariborski študenti odšteli pet evrov več kot lani, študenti v Ljubljani pa deset evrov več. Do te spremembe je, po besedah generalnega direktorja direktorata za promet Bojana Žlenderja v izjavi za medije, prišlo zato, ker se je za uporabo javnega potniškega prometa zaradi subvencioniranih vozovnic odločilo več mladih kot so predvidevali. To naj bi jih postavilo pred izziv, kako pokriti vse subvencije z razpoložljivimi sredstvi. Ta na letni ravni znašajo 39,8 milijona evrov. Kljub ukrepom, ki so jih izvajali že sredi leta, bodo konec leta pridelali okoli 5,4 milijone evrov izgube. S podžrtvijo vozovnic se ne strinjajo v Študentski organizaciji Univerze v Ljubljani, saj po besedah ministra za socialo in zdravstvo ŠOU v Ljubljani, Klemna Balanča, ne gre za ukrep, ki bi lajšal socialno stisko in iz-

boljšal socialni položaj študentov. Klemen Balanč meni, da je ta podražitev zgolj še ena v vrsti za študente in dijake vedno bolj neugodne socialne zakonodaje. »Zadnji rebalans proračuna je prinesel zmanjšanje sredstev za skoraj vse socialne transferje, in če bo vlada jeseni napčno posegla v sistem študentskega dela, bomo zašli na pot elitizacije študija,« je povedal Klemen Balanč.

Novosti tudi pri nakupu

Nekoliko se je spremenil tudi sam nakup vozovnice, ki je to študijsko leto bolj enostaven. Opravi se lahko na enem mestu, upravičencem pa ni treba dodatno posredovati potrdil o šolanju, saj si jih izvajalci izmenjajo med seboj. Kot novost so na voljo tudi polletne in letne

“NOVOST SO POLLETNE IN LETNE VOZOVNICE, S KATERIMI LAHKO ŠTUDENTJE PRIHRANIJO DO 45 EVROV.”

vozovnice. Slednje za študente veljajo devet mesecev. Z njimi lahko nekoliko prihranijo, saj je letna vozovnica za študente 45 evrov cenejša. Študenti lahko izbirajo med mesečno, štirimesečno, petmesečno in devetmesečno vozovnico. Ob nakupu polletne vozovnice študent pridobi mesec brezplačne vožnje med počitnicami, ob nakupu letne pa dva meseca brezplačne vožnje.

Z uvedbo polletnih in letnih vozovnic bi, kot je Bojan Žlender povedal za medije, radi preprečili nepotrebne vsakomesečne čakalne vrste za vozovnico.

Idejo o polletnih in letnih vozovnicah podpirajo tudi na Študentski organizaciji Slovenije, vendar pa so cene le-teh od 180–500 evrov, na kar je v izjavi za Dnevnik opozoril direktor Ljubljanskega potniškega prometa Peter Horvat. Vozovnice je treba kupiti že septembra oz. oktobra, kar pa predstavlja še dodaten strošek v času, ko je potreben tudi nakup ostalih šolskih potrebščin.

Se bomo študenti raje odločali za druge vrste prevoza?

Mnenja o tem, ali se bodo študenti raje zatekli k drugim prevoznim sredstvom, so različna. Mnogi menijo, da podražitev ne bo prinesla bistvene spremembe, po drugi strani pa se študenti že več let namesto javnega prevoza raje odločajo za ponujene prevoze s spletne strani Prevoz.org, ki je nastala ravno zaradi slabega javnega prevoza, je pa tudi cenovno precej ugoden. »To je odličen primer samoregulacije, ki potrjuje, da so tisti sistemi, ki se sami regulirajo, trdni in obstojni,« je za to možnost dejala urbanistka dr. Ilka Čerpes. O subvencioniranih vozovnicah pa je še dodala: »Ta odziv vlade je dober, a se zdi, da so zadeve šele na začetku. Sicer oživlja Slovenske železnice in medkrajevne avtobuse, vendar je potrebna nadgradnja.«

ŠE EN PRIMER NEPOTREBNE RAZSIPNOSTI S ŠTUDENTSKIM DENARJEM

PRIPRAVILA: Nika Senica

FOTOGRAFIJA: Nika Senica

Za nami je prvi študentski referendum. Stavim, da je informacija, da se je sploh oddajalo svoje glasove, marsikaterega študenta presenetila ali pa ga samo opomnila nanj in mu vzbudila slabo vest, ker je bil ravno v času referenduma na počitnicah. To si upam trditi kot dejstvo, saj si je zanj čas vzela le peščica študentov. Natančneje 319 od okoli 50.000 študentov, ki so registrirani v Upravni enoti Ljubljana. Pri tem je ŠOU v Ljubljani za kampanjo pridobitve čim več študentskih glasov namenila celih 12.500 evrov študentskega denarja. Ali je študentska neaktivnost v politiki res tako razširjena ali pa je to preprosto posledica tega, da je ŠOU določil datum referenduma med 9. in 11. julijem in to le na eni lokaciji, na Kersnikovi 4 za vseh 10.000 študentov. Tolikšen je namreč prag udeležbe, da je referendumski predlog sploh sprejet.

Referendum se je zgodil na pobudo študentskega društva Iskra. Študentski zbor (SZ) ŠOU-a v Ljubljani je namreč 16. maja na seji sprejel plan investicij glede ureditve prostorov na Kersnikovi 4 v hotelsko dejavnost. Profitno usmerjena dejavnost, v kateri se investicijam vanjo, po besedah Iskre, »izogibajo celo banke«. Kritični do ŠOU-a so bili tudi zaradi netransparentnosti sprejetja investicije ter stališča, da je investicija očitno interesno zgrešena. Hotel s tremi zvezdicami študentom ne bi prinesel nič, le da bi se ob tem »vzpostavila realna možnost korupcije, krčili bi se prostori za študentske dejavnosti in zmanjševala sredstva za socialo«. Ni skrivnost, da je ŠOU v Ljubljani s svojim proračunom precej razsipen, pa ne v smislu dodatkov za študentske družine ali revne študente, ampak v smislu jahte za 105.000 evrov, svetovanj za nakupe nepremičnin za 85.000 evrov in nazadnje pri željeni investiciji v hotel za 490.000 evrov. Prav slednja pa je pri Iskri sprožila največ nestrinjanja in pozvala ŠOU k referendumu.

Nekonsistentnost pravilnikov ŠOU-a

Iskra je že pred začetkom zbiranja 500 podpisov študentov, kolikor jih je treba zbrati za razpis referenduma, opozarjala na anomalije v pravilnikih ŠOU-a, ki zadevajo izvajanje referenduma. Med drugim se je pokazala nekonsistentnost pri številu, ki določa prag udeležbe, saj statut ŠOU-a določa petinsko udeležbo, poslovnik SZ pa višjo, tretjinsko udeležbo.

Do omenjenih aktov so kritični tudi, ker »nesmiselno omejujeta čas, v katerem se referendum odvija in najmanj eno volilno skrinjico na sedežu ŠOU-a«. Božidar Kolar, član upravnega odbora Iskre, je dejal, da so na to temo ŠOU-u predlagali spremembe, vendar so

ostali neuslišani: »Predlagane spremembe bi sicer onemogočale izvedbo referenduma med počitnicami, izpitnim obdobjem, vikendom ter dela prostimi dnevi, prav tako pa bi morale volilne skrinjice biti postavljene na vseh volilnih enotah.« A pri prvem študentskem referendumu se je zgodilo prav to.

Proračun spet razsipen

Odgovor ŠOU-a na zahtevan referendum je bil očitajoč, saj »z vztrajanjem pri razpisu referenduma le tratimo denar« ter pri tem opozarjali na upad koncesijskih dohodkov iz proračuna in pomanjkanje financ. To samo po sebi ni slabo, če ne bi 2. julija predsedstvo ŠOU-a sprejelo sklepa, s katerim je za prej »nesmiselno in finančno potratno« referendumsko kampanjo namenilo 12.500 evrov. Iskra pa je že pred tem povedala, da »je cena izvedbe referenduma primerljiva s ceno enega zasedanja SZ«, torej do 3.000 evrov. Denar naj bi ŠOU namenil za splošno spletno kampanjo, majice in najem

hostes. Za zadnje naj bi odšteli celih 4.000 evrov.

»GLAVNI PLAKAT KAMPANJE NI VSEBOVAL NITI INFORMACIJE O KRAJU NITI DATUMU REFERENDUMA.«

Že če ste pogledali malo okoli sebe oziroma »posrfa-li« po internetu sadove tega denarja, jih verjetno niste niti opazili ali iz njih česarkoli razbrali. »Glavni plakat kampanje ni vseboval niti informacije o kraju niti datumu referenduma,« so pripomnili na Iskri. To vse naj bi povečalo udeležbo na referendumu, a zakaj je potem svoj glas oddalo le 319 študentov? To pa še ni vse, direktor ŠOU-a v Ljubljani, Andrej Klasinc, je namreč še pred koncem referendumskega glasovanja potrdil govorice, da ŠOU ne glede na rezultate referenduma vseeno razmišlja o opustitvi hotelske dejavnosti. Študentski referendumski denar pa je očitno tako postal še en primer nepotrebne in neodgovorne razsipnosti ŠOU-a.

MULTIMEDIJSKA POLETNA ŠOLA ZA MLADE

INVAZIJA NOVINARJEV V LATVIJI

PRIPRAVILA: Špela Bizjak

FOTOGRAFIJA: Indjilin Dobriyana

35 evropskih držav. 35 mladih novinarjev in aktivistov. Deset učiteljev. Osem gostujočih predavateljev. Najmanj 22 odmorov za kavo. 14 dni v Latviji. Statistika in številke ne povedo vsega. Bistvo je, da je 14 dni Multimedijske poletne šole v Latviji minilo hitreje, kot bi pričakovali. Učenje multimedijskih veščin in druženje s kolegi iz celotne Evrope ter pripovedovanje o svojih (novinarskih) dogodivščinah je zagotovo izkušnja, ki ti še dolgo ostane v spominu.

Prvi korak: spoznavanje

FEJS Latvija (Forum for European Journalism Students) in Soros Foundation Latvia sta letos med 12. in 25. avgustom organizirala Multimedijsko poletno šolo za mlade od 18 do 29 let. Latvija je dežela dreves, zato ne preseneča, da se je poletna šola dogajala v Siguldi, zelenem okolju 50 kilometrov vzhodno od prestolnice Rige. Zaradi pestrosti držav in mladih ljudi je bila že dan po prihodu organizirana kulturna spoznavna zabava. Tako smo lahko v enem večeru okušali avstrijsko čokolado, slovaško žgano pijačo, holandske bonbone, češko pivo in seveda slovensko potico.

Drugi korak: učenje

Naslednji dan se je začelo zares. Na programu smo imeli različna predavanja in delavnice, ki so se vsak dan ponavljale in nadgrajevale. Začeli smo s predavanjem o fotografiji, kjer smo spoznali osnove in ustvarili foto zgodbo. Pogovarjali smo se tudi o etiki in zasebnosti, ki ju mora vsak fotograf upoštevati. Ugotovili smo, da obstaja veliko pravil, kako narediti dobro, kvalitetno fotografijo, ta pravila pa moramo včasih tudi kršiti, da fotografija dobi osebni pečat. S praktičnimi vajami – snemanjem novic ipd. smo se lotili tudi video in audio

produkcije.

Poleg aktivnih delavnic smo imeli tudi nekaj zanimivih predavanj s področja aktivizma in promocijskih zgodb. Pogovarjali smo se o razliki med aktivizmom in novinarstvom ter medsebojni povezanosti. Spoznali smo osnove dobre kampanje, ugotovili, da je Twitter super orodje za »crowdsourcing«, se naučili kako pritegniti ravno pravnjo pozornost na socialnih omrežjih.

Novinar mora znati argumentirati

Poleg učenja multimedijskih veščin je bila poletna šola namenjena tudi debatiranju. To pomeni, da smo se učili, kako jasno argumentirati in tvoriti močan argument, kako prepoznati šibke argumente in jih samozavestno zavrniti, ter kako si pripraviti svoj govor. Naučeno smo vadili v debatah, v katerih smo se razdelili v skupine in zastopali različna stališča ter zavračali argumente nasprotne skupine. Koristen nasvet naših učiteljev debate je bil: »Veš več, kot misliš, da veš.« S pomočjo dobrih argumentov smo bili sposobni argumentirati temo, ki je nismo poznali, smo jo poznali le površno, ali pa se z uvodno trditvijo sploh nismo strinjali. Zadnja dva dni je potekal tudi pravi turnir v debatiranju.

Tretji korak: delo

Vso znanje, ki smo ga dobili s predavanji in delavnicami, smo morali uporabiti pri skupinskem projektu. Ponudili so nam sedem možnosti in sedem tematik, ki so nas zanimale in bili tako razdeljeni v sedem skupin. Vsaka skupina je morala pripraviti multimedijski prispevek na svojo temo. V ta namen smo se odpravili tudi v prestolnico Rigo na tiskovno konferenco in na intervjuje, za katere smo se morali predhodno dogovoriti. Projekt je vsaka skupina predstavila zadnji dan. Tako smo dobili

pester vpogled v dogajanje v Latviji – migracije in beg možganov, kritično socialno stanje upokojencev, brezposelnost mladih, evro skepticizem.

Največji korak: zabava

Poleg natrpanega urnika se je vedno našel čas tudi za druženje in zabavo. Včasih smo imeli konkreten razlog za zabavo – praznovali smo rojstne dneve, poslovili smo se od predčasnega odhoda katerega izmed učiteljev ter proslavili prihod novega. Skoraj vsak večer smo imeli turnir v igranju Enke – igre za eno uro ali vso noč. Imeli smo tudi prosti dan in se odpravili raziskovati Siguldo s kajaki po bližnji reki in se kopali. Nekateri so se preizkusili v adrenalinskih športih in si vzeli čas za obisk adrenalinskega parka, preizkusili »bungee jumping«, vožnjo z bobom ali se kolesom podali po mestu do bližnjih gradov.

Slovo ni zadnji korak

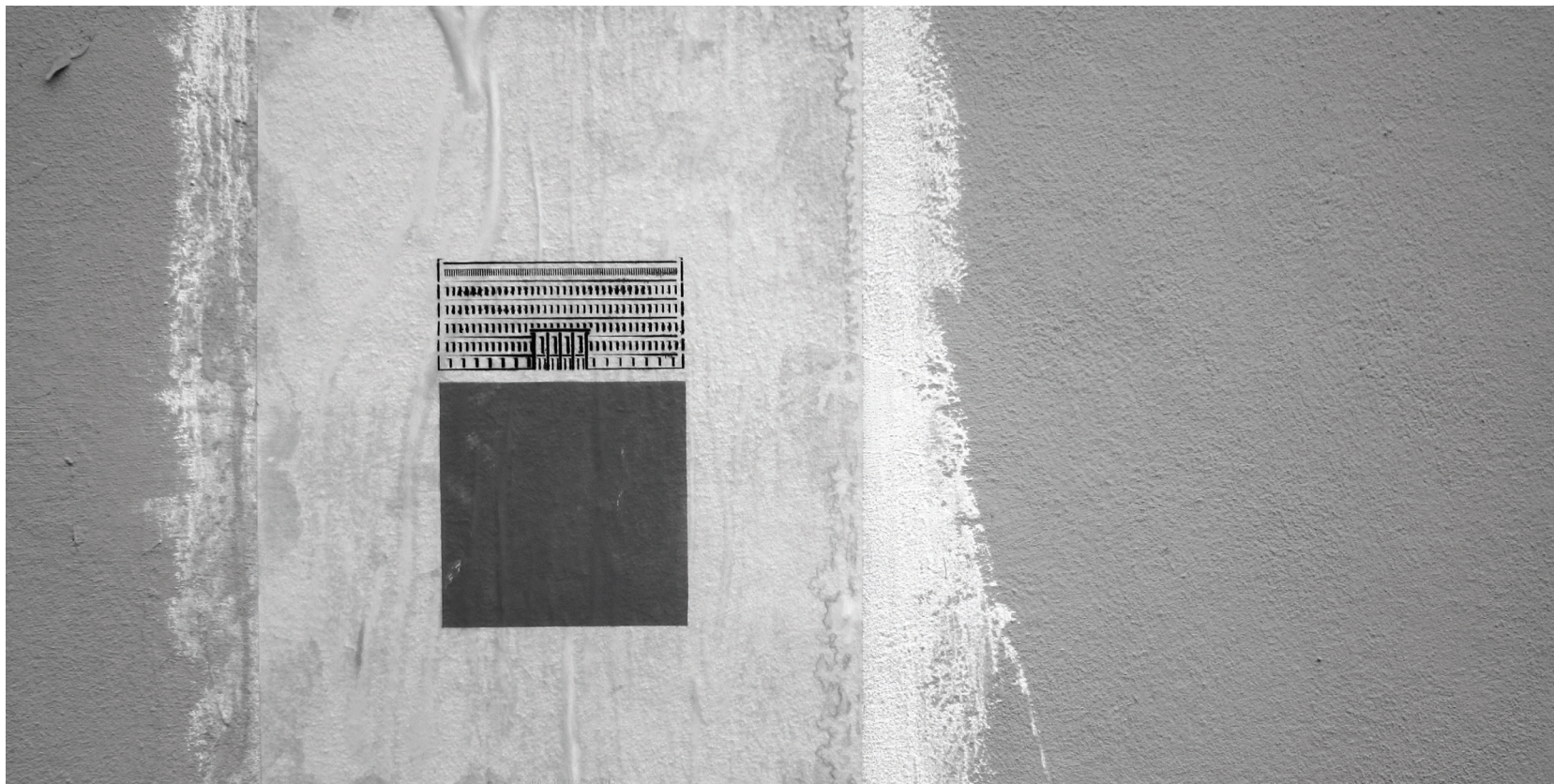
Po dveh tednih je prišel čas, ko smo se morali odpraviti domov. Dva tedna je dovolj, da se spoprijateljiš z ljudmi, s katerimi si deliš toliko skupnih interesov, a vseeno premalo, da z njimi deliš vse, kar bi želel. Vsi smo se strinjali, da Evropa ni tako zelo velika, zato smo že dogovorjeni, da se ponovno vidimo – kar tako, kar neke ali pa ponovno v Latviji na t. i. zimski šoli, ki jo ponovno organizira FEJS Latvija. Brez dvoma smo vsi pridobili veliko novega in uporabnega znanja, ki nam bo koristilo na naši poti – naj bo to osebna pot ali pa stopničke do naše kariere.

KORISTEN NASVET NAŠIH UČITELJEV DEBATE JE BIL: »VEŠ VEČ, KOT MISLIŠ, DA VEŠ.«

NABIRANJE IZKUŠENJ

PRIPRAVILA: Urška Trafela

FOTOGRAFIJA: Katarina Bulatović

Večina študentov si že med samim študijskim obdobjem poišče delo, saj si želi pridobiti delovne izkušnje, mnogim pa študentsko delo predstavlja tudi dodaten vir zaslužka. Študentski servisi ponujajo veliko študentskih del, ki pa velikokrat niso povezana s samim študijem. Nekaterim pa se pri izbiri dela nasmehne sreča, saj najdejo študentsko delo ravno na področju svojega izobraževanja.

Dragocene izkušnje

Čeprav študentsko delo uradno ne šteje med delovne izkušnje, študent z vsakim študentskim delom izkušnje in določena znanja pridobi, predvsem pa delovne navade, ki so še kako pomembne pri iskanju zaposlitve. Z delom na področju izobraževanja študent pridobi izkušnje, ki mu kasneje pomagajo pri iskanju prve zaposlitve, prav tako pa se velikokrat ponudi priložnost prve zaposlitve prav v podjetju, kjer študent opravlja študentsko delo. To je pomembno predvsem zato, ker delodajalci pričakujejo, da imajo študenti ob zaključku študija že pridobljene določene delovne izkušnje.

Najti delo, ki ustreza smeri študija, ni preprosto, zato študenti velikokrat posegajo po neplačanem, prostovoljnem

“KARIERNI CENTRI NA FAKULTETAH NUDIJO ŠTUDENTOM IN DIPLOMANTOM INFORMACIJE O ŠTUDIJSKIH PROGRAMIH IN ZAPOSLOTIVNIH MOŽNOSTIH DIPLOMANTOV.”

delu. To delo ponujajo fakultete, študentske organizacije, društva, organizacije, ki se ukvarjajo s prostovoljnimi

delom. Tako lahko študenti novinarstva na Fakulteti za družbene vede izkušnje pridobivajo z ustvarjanjem revije študentov novinarstva Klin, ki jo pravkar prebirate. Tudi s študijsko prakso, ki je obvezna za študente tretjega in četrtega letnika novinarstva, študenti pridobijo še kako pomembne izkušnje. Analiza praktičnega usposabljanja na FDV-ju v študijskem letu 2011–2012, ki je na voljo na spletnih straneh FDV-ja, kaže, da je kar 98,6 % študentov pri praktičnem usposabljanju pridobilo ter uporabilo znanje in kompetence, ki so potrebne za opravljanje poklica, prav tako pa so opravljali dela in naloge, ki omogočajo pridobitev izkušenj in nadgradnjo znanj, ki so jih pridobili med študijem.

Samoiniciativnost je ključnega pomena

Študentka novinarstva Monika se je za delo med študijem novinarstva odločila, ker je želela izvedeti, kako pravzaprav poteka novinarsko delo. Čeprav je že med samim študijem pridobila določena znanja, je želela vedeti, kako poteka delo v uredništvu časopisa. Ker oglasa na spletnih straneh študentskih servisov kar nekaj časa ni zasledila, se je odločila, da bo sama pisala uredniku. Priložila je svoje dosedanje pisne izdelke in bila izbrana za delo. Pri delu se je naučila predvsem samostojnosti in iznajdljivosti, saj mora večino dela opraviti sama, hkrati pa je tudi spoznala, da je to res tisto, s čimer se želi ukvarjati tudi v prihodnosti. Z delom je zelo zadovoljna, saj meni, da pridobiva praktične izkušnje, ki ji bodo koristile tudi v bodoče. Sicer pa so v podjetju zelo prilagodljivi in lahko delo prilagaja študijskim obveznostim, tako da študij ne trpi.

Karierni centri fakultet

Karierni centri na fakultetah nudijo študentom in diplomantom informacije o študijskih programih in zaposlitvenih možnostih diplomantov po zaključku študija, individualno in skupinsko karierno svetovanje, organizacijo brezplačnih delavnic in drugih dodatnih izobraževanj, obveščanje o prostih delovnih mestih, predstavitev delodajalcev in zaposlitvenih možnostih v njihovih organizacijah, študijske obiske v organizacijah, kjer študenti spoznavajo realno delovno okolje, spremljajo diplomante, izvajajo promocijske aktivnosti, organizirajo posvete na temo vseživljenjske karierni orientacije in drugo. Karierni centri so koristni, saj skrbijo za stike med študenti in delodajalci.

“ANALIZA PRAKTIČNEGA USPOSABLJANJA FDV KAŽE, DA JE KAR 98,6 % ŠTUDENTOV PRI PRAKTIČNEM USPOSABLJANJU PRIDOBIL TER UPORABIL ZNANJE IN KOMPETENCE, KI SO POTREBNE ZA OPRAVLJANJE POKLICA.”

Na spletnih straneh kariernega centra Fakultete za družbene vede tako najdemo aktualne ponudbe za praktično usposabljanje in študentsko delo.

Zelo pomembno je, da začnemo graditi kariero že tekom študija in nadgradimo znanje, ki ga pridobimo. Vsako leto je ponudb za študentsko delo na trgu dela manj, zato se moramo sami angažirati in iskati delo tudi neposredno pri podjetjih. Le tako si bomo iskanje prve zaposlitve olajšali. Saj, kot pravijo, nič ne pade z neba.

OBVEZNA NOVINARSKA PRAKSA V 3. IN 4. LETNIKU NOVINARSTVA

KUHANJE KAVE NI NOVINARSKA PRAKSA

PRIPRAVILA: Lea Dvoršak

FOTOGRAFIJA: Lea Dvoršak

Študenti tretjega in četrtega letnika novinarstva opravljajo novinarsko prakso. Praktično usposabljanje v uredništvu enega od slovenskih medijev je ena prvih simulacij, kako bo njihovo delo potekalo nekoč, in preizkus, kako dobro se znajo vživeti v ekipo sodelavcev in do tedaj precej teoretično znanje prečiti v prakso.

Pravila so precej fleksibilna in temeljijo na dogovoru med študentom, koordinаторjem na fakulteti in mentorjem na izbranem mediju. Fakulteta za družbene vede ima z vsemi večjimi slovenskimi mediji sklenjen dogovor o praktičnem usposabljanju študentov novinarstva, zato se lahko prijavite za prakso na Delu, Dnevniku, RTV Slovenija, Pop TV-ju, Mladini, portalu Siol ali še na več kot ducatu drugih medijev. To storite na začetku študijskega leta na prvem sestanku z nosilcem predmeta Novinarska praksa Igorjem Vobičem. Število mest na posameznem mediju je omejeno, vendar pretepev za mesta ni, pravi Vobič: »Interesi študentov so različni, a neizpolnjenih želja je malo. Če si nekdo močno želi na določen medij, ga po navadi spravimo tja, pa čeprav so mesta že zapolnjena.« Veliko študentov si za prakso izbere lokalne medije, s katerimi se dogovorijo sami. »Mislim sem, da bom kot predstavnik fakultete moral pomagati bolj, a se mnogi dogovorijo kar sami,« še dodaja Vobič. Če torej že delate na kakšnem lokalnem mediju, lahko prakso opravljate tam in zgolj dokažete svoje sprotno delo z objavljenimi prispevki. Če pa si želite novih izkušenj ali pa vas mika delo v Ljubljani, pa sicer prihajate z drugih koncev Slovenije, so povezave fakultete idealna priložnost, da stopite v nov svet in se preizkusite v kolektivu, ki ga niste vajeni.

Šteje opravljeno delo

Čas opravljanja prakse si izbere vsak študent sam v dogovoru z delodajalcem, pri katerem bo preživel 150 ur praktičnega usposabljanja. Lahko dela vse leto po nekaj ur na teden, lahko pa se obveznosti reši že v enem mesecu, če v tem času nabere dovolj ur in vsaj 10 objavljenih novinarskih prispevkov v pisani, zvočni ali video obliki. Te mora ob koncu opravljanja prakse skupaj s poročilom mentorja in izpolnjenim anketnim vprašalnikom oddati koordinátorju na fakulteti, ki material pregleda in ga oceni pozitivno ali negativno. Ure opravljenega dela je v resnici težko šteti, saj kot novinarji ne boste delali le v pisarni, ampak velikokrat tudi na terenu in ob poznih večernih urah doma za računalnikom, da bi pravočasno oddali prispevek. Toda ne obremenjujte se preveč s temi številkami, v resnici največ šteje opravljeno delo.

Študij je pred prakso

Kljub temu, da je opravljena novinarska praksa v tretjem in četrtem letniku študija novinarstva obvezna, čas zanjo ni predviden v urniku. To pomeni, da zaradi delovnih obveznosti na mediju ne smete manjkati na predavanjih in vajah, in da si morate delo sami oziroma po individualnem dogovoru z delodajalcem razporediti tako, da se ne bo prekrivalo z študijskimi obveznostmi. Na to bodite pozorni, saj se vam lahko hitro zgodi, da se bo veliko dogajalo v uredništvu ravno takrat, ko boste imeli tudi na faksu ogromno obveznosti. Preprostega nasveta, ki bi rešil ta problem, ni. Delodajalci morajo razumeti, da je vaš študij pred delom in da pri njih niste redno zaposleni, toda od vas smejo tudi pričakovati, da boste resni in odgovorni. Zaradi kolokvija tako nikar ne

“MORDA BOSTE DELALI ZASTONJ. ZA IZKUŠNJE, KOT RADI REČEJO.”

zamujajte ali odpovejte oddaje prispevka, saj s tem ne boste pustili dobrega vtisa.

Plačilo ni zagotovljeno

Kljub zgoraj naštetemu pa mora vaše delo vedno ostati novinarsko. Niste dolžni kuhati kave ali pomivati kozarcev, opozarja Igor Vobič. »Skrbno nadzorujemo, da do kršitev ne prihaja, če pa bi, naj se študenti nemudoma obrnejo name.« Nikjer pa žal ne piše, da bi vam prakso medij moral plačati, čeprav FDV po besedah Vobiča zagovarja stališče, da naj bo vse, kar urednik objavi, tudi plačano, saj je prineslo dodano vrednost mediju. V praksi žal te idile ni in morda boste delali zastonj. Za izkušnje, kot radi rečejo. Kar je krivično, ampak FDV na tem mestu nima nobenega pravnega vzvoda, s katerim bi medij lahko prisilila, da vaše delo plača. »Tudi mi potrebujemo njih in tega se zavedajo. Če bi zahtevali plačilo na vsak način, bi nekateri prekinili sodelovanje z nami z argumentom, da naj si vaši študenti iščejo prakso drugje, če jim kaj ni všeč,« je še povedal koordinátor novinarske prakse, ki obenem poudarja, da ni vse tako črno. Mnogi uredniki zelo cenijo trud in samoiniciativnost praktikantov ter jo tudi ovrednotijo vsaj z minimalnim plačilom.

Popotnica k prvi službi

Življenje bo po končani fakulteti šlo naprej in takrat ne bo več pomembno, koliko vam je nek profesor zaključil predmet in tudi to ne, ali ste izpit opravili v prvo. Pomnite pa, da bodo štejele praktične izkušnje. Novinarska praksa je dragocena, ker je skoraj edini stik z realnostjo, ki ga v času študija dobite in vam ga zagotovi kar fakulteta.

...NAPOSLED PA SE V ETRU ZNAJDE TVOJ PRISPEVEK

PRIPRAVILA: Barbara Vidmajer

Če vas zjutraj prebuja žametni glas z radio budilke, ob pripravi zajtrka poplesujete na popevko tedna, vas v avtomobilu na poti do faksa radijski sprejemnik obvešča o postavljenih radarjih in zastojih na cesti ter si ne morete predstavljati, da ne bi neke v ozadju ves čas poslušali svoje priljubljene radijske frekvence, potem vam je praksa na radiu preprosto pisana na kožo!

Kot ljubiteljica radia sem se v lanskem študijskem letu odločila za opravljanje prakse na drugem programu Radia Slovenije, Valu 202. Po začetni gori birokracije in obveznih postopkov skozi katere moraš, če želiš priti na javni zavod RTV, sem se z urednico dnevne redakcije Vala 202, Natašo Zanuttini, dogovorila za opravljanje prakse v poletnih mesecih. Junjsko-juljski termin se je izkazal za dobro potezo, saj je bilo kar nekaj sodelavcev na zasluženem dopustu, tako da sem lahko večkrat kam vskočila, koga zamenjala in celo dobila svoj začasni prostor na uredništvu – mizo z računalnikom. Sicer moram reči, da moje naloge niso bile vezane zgolj

na štiri stene, nasprotno – precej sem hodila po terenu. Sprva sem se skupaj s starejšo sodelavko odpravila na novinarsko konferenco, nato pa sem se jih nekaj udeležila tudi sama in o njih pripravila poročila. Poseben izziv je predstavljalo snemanje anket na ljubljanskih ulicah, zato pa sem se toliko bolj zabavala pri sami montaži prispevkov. Končno nalogo je predstavljala priprava 7-minutnega prispevka, čigar tematiko in sogovornike sem sama predlagala. Seveda sem bila ponosna, ko je bil konec julija v etru oddaje Generator objavljen moj prispevek o mladih, ki iščejo zaposlitev! Nič manj navdušena pa nisem bila nad pripravo krajših novičk za isto oddajo in urejanjem Koledarja kulturnih prireditev. Nekajkrat sem spremljala, kako nastaja program Vala 202 v živo in vsakič znova zardevala, ko sem spoznavala spikerje z nebeškimi glasovi, ki jih sicer vsakodnevno poslušam na radiu.

Dejstvo je, da je delo na radiu precej pestro, intenzivno, zahteva hipne odločitve, ažurnost in prilagodljivost. V

“NEKAJKRAT SEM SPREMLJALA, KAKO NASTAJA PROGRAM VALA 202 V ŽIVO IN VSAKIČ ZNOVA ZARDEVALA, KO SEM SPOZNAVALA SPIKERJE Z NEBEŠKIMI GLASOVI, KI JIH SICER VSAKODNEVNO POSLUŠAM NA RADIU.”

mesecu in pol prakse na nacionalnem radiu sem namreč ugotovila, da še kako velja zguljeno reklo, da je novinarstvo preprosto način življenja. Enostavno ne veš, kdaj boš končal z dnevnimi zadolžitvami, zato se raje ne dogovoriš za kosilo s kolegico, saj obstaja velika verjetnost, da bo ravno takrat na Okrajnem sodišču v Ljubljani potekal izrek sodbe Janezu Janši, na katerega te zadnji hip pošlje urednik. Zna se zgoditi, da je kakšen dan treba vstati ob petih zjutraj in začeti pripravljati poročila za Drugo jutranjo kroniko, spet drugič pa popoldan srebaš šampanjec in klepetaš s svetovnimi umetniki na predstavitvi nove knjige priznanega francoskega pisatelja. Najpomembneje pa je, da imaš oči ves čas na pečlih. Brez samoiniciative pač ne gre. Predlagaš to in ono, dobiš nekaj zavrnitev, naposled pa se tako v etru kot na spletni strani Val202.si znajde tvoj prispevek o fantu, ki mu je na inovativen način uspelo dobiti nazaj ukradeno kolo. Ta občutek zmagošlavja pa res prija.

NOVINARSKA PRAKSA NA KULTURNI REDAKCIJI DELA

POPOTOVANJE OD ANKETIRANJA DO ZGODB IZVEN RUTINIZIRANIH OKVIRJEV

PRIPRAVILA: Janja Ferenc

Časopisna hiša Delo. Vrh, na katerega sem se želela povzpeti že odkar sem prvič zaplavala v novinarske vode. Simbol kvalitetnega pisanja in ugleda. A hkrati tudi prostor individualnosti.

Objavljen prispevek na kulturni strani Dela je bil ena izmed mojih največjih želja tekom študija novinarstva. V bistvu tako velika, da nisem niti razmišljala o podaljšanju Erasmus izmenjave v Belgiji, saj sem pred seboj videla le prakso na Delu. In tako si lahko predstavljate, kako sem prvi dan s tresočimi nogami prestopila prag te velike, črne stolpnice, četudi to še zdaleč ni bilo moje prvo novinarsko delo. Osveščena aktualnih dogodkov sem se dobila na sestanku z nadomestno urednico, ki me je najprej povabila na uredniški sestanek. Udeležba na le-tem je postala moja stalnica, saj sem tam lahko predlagala kakšno izmed tem, ki so me zanimale in dobila določen »feedback«. Hkrati pa je to priložnost, da spoznaš, kako redakcija deluje, kdo kaj pokriva ter kakšne so ideje tvojih sodelavcev.

Upoštevanje mnenja

Že prvi dan mi je pokazal, da uredništvo še zdaleč ni »bav bav«, ampak da tudi izkušeni novinarji radi prisluhnejo tvojim željam. Tako je bilo prvo vprašanje, ki me je doletelo, kaj me pravzaprav v svetu kulture zanima. In ker se je med naštetim znašel tudi film, sem že prvi

dan dobila nalogo – ogled filma in pisanje recenzije. Vau, prvi dan, pa nobene ankete? No, saj me je ta na(d)loga doletela kasneje. Ko sem oddala recenzijo urednici, si je vzela čas, jo prebrala, na papirju označila, kaj je nejasnega, kaj pretežkega in kaj manjka. Nato sva se o prispevku pogovorili, podala mi je konstruktivno kritiko, od tega, kar ji je zelo všeč, do tega, kar se v prispevku naj ne bi uporabljalo.

Po prvem prispevku sem se začela že vpeljevati v delo. Določene teme sem sama predlagala, za določene so me določili. Doletelo me je tudi opevano anketiranje, ki naj bi doletelo skoraj vsakega praktikanta, ampak za nagrado me je čakalo pisanje zahtevnejših člankov. Tako me je urednica začela usmerjati izven rutiniziranih okvirjev in me spodbudila, da iščem zgodbe tudi zunaj neke časovne omejitve. Zgodbe, ki so večne. Oziroma zgodbe, ki so lahko objavljene kadarkoli. Delo ima, tako kot večina časopisov, tudi spletno vsebino, kjer je veliko prostora za krajše zgodbe ter zgodbe, povzete po tujih medijih. Ne glede na to, kako resen je časopis, se na njegovi spletni strani najde tudi prispevek o južnokorejskem fenomenu Psyju. Tako da tekom prakse nekako plavaš med lahkotnejšimi in resnejšimi, krajšimi in daljšimi, zanimivimi in nezanimivimi zgodbami. V času prakse na časopisu lahko tudi priplavaš pred kamero, saj je za spletno stran treba posneti tudi kakšen video prispevek. Da, tudi časopisni novinarji ne sedijo samo za računalnikom!

Veliko je odvisno od urednika

Urednik je šef, bog redakcije, temelj, vzgojitelj, mentor. Vsaj na začetku je njegova vloga zelo pomembna, saj te vodi vse do trenutka, ko se lahko znajdeš že sam. A vsak urednik je tudi človek. Človek, ki ima določen okus, določene zahteve, pogoje, merila. Je človek, s katerim si najbolj v kontaktu, ki mu zaupaš svoje ideje, želje in je oseba, ki ti ti pove, ko delaš kaj narobe. Zato je odnos z njim tisti, ki si tudi zasluži nekaj vaše pozornosti.

Prakso je treba namreč izkoristiti na vseh ravneh, saj se tako še najbolje naučiš opravljati novinarski poklic. Ko na lastni koži spoznaš, kako pomembni so časovni roki, kako hitro je treba odreagirati, kako kot javna oseba sprejeti komentarje pod tvojim prispevkom, ki se pojavijo takoj, če je prispevek povezan s politiko; spoznaš pa tudi, kako določen medij deluje in kaj pričakujejo od tvojega izdelka. Slednje se namreč pri vsakem mediju razlikuje.

Zadovoljiva praksa

Pa da se vrnemo na Delo. Že splošno je znano, da je delo na časopisu bolj individualno kot npr. na televiziji, kjer prevladuje nekakšen ekipni duh. Časopisni novinar potrebuje malo miru, da uskladi svoje misli ter jih poveže v jasne in zanimive stavke. Zato nenehen zvok tipkanja, buljenje v računalnik, zatopljenost v svoje misli ni nič nenavadnega na Delu. Tudi tebi puščajo tvojo svobodo, individualnost in kaj kmalu ostaneš sam s svojimi mislimi. Skupno posedanje na kavcih je redkost, ki je na drugih medijih mogoče navada. A vseeno ti Delo da primerno prakso za bodoče delo v časopisnem novinarstvu. In to ni praksa, po kateri te kar odpišejo. Če so zadovoljni s teboj, se to pozna, ali pri končnem poročilu ali pri možnosti kakšnega nadaljnega sodelovanja, ki je sicer zaradi vsesplošne krize vedno bolj okrnjeno.

OTOK SVOBODE IN DIVJEGA RAJANJA

PRIPRAVIL: Mitja Godnič

FOTOGRAFIJA: Gabriela Humar

Budimpešta – Sziget velja za enega najbolj odmevnih in mednarodnih festivalov v Evropi. Ob svoji 20. obletnici so mu organizatorji nadelj prav posebno oznako Otok svobode, s katero želijo poudariti, da obiskovalci za teden dni festivala pozabijo na zunanji svet in se prepustijo različnim glasbenim ritmom, novim poznanstvom in aktivnostim, ki jih ponuja festival. Letošnja udeležba je bila s 362.000 obiskovalci za odtonek manjša od lanske, a vendar se festivalu obeta svetla prihodnost in tradicija, ki jo spremlja jo predvsem zveneča glasbena imena na množičnih odrih festivala.

Otok, ki v madžarskem jeziku pomeni ravno »sziget«, se na reki Donavi v središču Budimpešte vsako leto prelevi v eno največjih glasbenih in kulturnih prizorišč v Evropi, ki na svoja tla privabi okrog 400.000 obiskovalcev s celega sveta. Kot da bi celo leto prazen in nedotaknjen čakal samo na prvi teden v avgustu, ko se festival začne, ga nato organizatorji poselijo z množičnimi odri in različnimi tematskimi vasicami, kot je afriško-latinska vas, vrt za sproščanje, masaže na prostem, plaža in drugo. Bistvo festivala predstavljajo obiskovalci, ki na otoku z edinim vhodom čez ozek most postanejo "Sziget prebivalci" z edinstvenim potnim listom, ki si ga uredijo pred vstopom na otok, in s posebno "Sziget plačilno kartico".

Za neprekinjeno zabavo poskrbljeno podnevi in ponoči

Čeprav zabave željne obiskovalce, ki v večini predstavljajo domačine, Italijane in Nizozemce, prepriča predvsem pester glasbeni program z zvenečimi imeni, celotno Sziget izkušnjo popestrijo različne aktivnosti, ki se dogajajo čez dan pred sedmo uro zvečer, ko se začnejo glasbeni koncerti. Čarobno vzdušje pričarajo že kamp naselja po celotnem otoku, ki so okrašena s številnimi božičnimi lučkami in lampijoni, svoj pečat pa dodajo obiskovalci z najrazličnejšimi idejami, kako okrasiti svoje šotore na čim bolj »odštekan« način. S potnim listom, ki ga dobimo ob vstopu, zbiramo posebne žige za opravljene aktivnosti, kot so ogled gledališke predstave na prostem, svetlobne konstrukcije Luminarium, szigetovega cirkusa, kopanje v reki Donavi, spoznavanje življenja ljudi s posebnimi potrebami, preizkušanje v logičnih igrah, opazovanja uličnih umetnikov in številne druge delavnice. Aktivnosti je ogromno, zato je treba začeti z zbiranjem žigov že na začetku tedna, saj drugače hitro zmanjka časa. Že samo kratek sprehod po osrednji promenadi je dovolj, da se naše oči naužijejo

številnih uličnih umetnikov, ki kar tako zabavajo mimoidoče, ali pa naše brbončice napajamo s številnimi kulinarnimi stojnicami, ki ponujajo manjše kulinarične prigrizke s praktično celega sveta.

Glasbeni nastopi – rdeča nit festivala

Letos so po uradnih podatkih na otok pripotovali obiskovalci iz kar 69 držav sveta. Po celodnevem potepanju po otoku pa je vsak goreče pričakoval nastope svojih najljubših glasbenih izvajalcev. Ti so se zvrstili na več kot desetih uradnih odrih festivala, med katerimi sta najbolj izstopala glavno prizorišče na prostem in šotor A38 z več kot pet tisoč kvadratnimi metri prostora. Na slednjem so se zvrstili predvsem alternativni ustvarjalci elektronske in instrumentalne glasbe, kot so Everything Everything, T.E.E.D., Peter Bjorn, Rangleklods, Zaz, Gesaffelstein, Katy B in Tame Impala, ki so s

“BISTVO FESTIVALA PREDSTAVLJAJO OBISKOVALCI, KI NA OTOKU Z EDINIM VHODOM ČEZ OZEK MOST POSTANEJO "SZIGET PREBIVALCI" Z EDINSTVENIM POTNIM LISTOM, KI SI GA UREDIJO PRED VSTOPOM NA OTOK, IN S POSEBNO "SZIGET PLAČILNO KARTICO".”

svojim psihadeličnim rockom pustili najboljši vtis.

Za bolj dinamične in posebne svetlobne efekte na nastopih so organizatorji poskrbeli v Party Areni, kjer so svoje znanje za mešalno mizo pokazali svetovno znani DJ-ji, kot so elektronskoprogresivni Chuckie, Sebastian Ingrosso, Deniz Koyu, Otto Knows in Bingo Players, za bolj hitre D'n'B ritme pa so poskrbeli producenti Nero in Chase&Status. Presenečenje tega šotora je predstavljajal predvsem avstralski duet Empire of the Sun, ki je s svojim elektronsko-instrumentalnim nastopom dokazal, da ustvarja kakovostno glasbo dostopno množicam, podkrepljeno s futurističnim plesnim nastopom.

A vendar so se ljubitelji raznovrstnih glasbenih zvrsti najraje zbirali pred osrednjim odrom festivala, kjer so skupine mladih in tudi malce starejših z zastavami ponosno izpostavljali svojo narodnost, predvsem pa vsi

uživali v tem, kar je ponujal trenutni nastop na odru. Lepo je videti, da posameznik v občinstvu spoštuje in prisluhne tudi zvrstem, ki mu niso ravno po godu, ter

“SZIGET NEDVOMNO PREDSTAVLJA POSTOJANKO, NA KATERI SE MORA USTAVITI VSAK LJUBITELJ GLASBE, FESTIVALOV IN NEPREKINJENE ZABAVE. GLASBENI PROGRAM POTEŠI TUDI NAJBOLJ KRITIČNO UHO, CELOTEN KOMPLET DOGAJANJA PA ZA SPREJEMLJIVO CENO PONUJA NEPOZABNO DOŽIVETJE.”

da glasbene skupine na odrih postrežejo z maksimalno instrumentalno izvedbo svojih skladb. Poseben vtis na glavnem odru so vsekakor pustili Franz Ferdinand, Alex Clare, Skunk Anansie, Ska-P, Biffy Clyro, Blur, Editors in Mika, ki je s svojim zabavnim popom prepričal tudi zahtevnejše poslušalce.

Grenak priokus zaključnega šova

Skupaj so na vseh odrih festivala nastopili glasbeniki in skupine iz kar 52 držav sveta. Za manjše razočaranje je poskrbela le zaključna točka festivala. David Guetta je sicer izvrstni producent popularne elektronske glasbe v zadnjih nekaj letih (če ne najboljši), vendar se njegov zaključni nastop s številnimi svetlobnimi efekti in razkošnim ognjemetom ob koncu ni najbolje skladal s preostalim glasbenim programom na glavnem odru čez cel teden festivalnega dogajanja.

Sziget nedvomno predstavlja postojanko, na kateri se mora ustaviti vsak ljubitelj glasbe, festivalov in neprekinjene zabave. Glasbeni program poteši tudi najbolj kritično uho, celoten komplet dogajanja pa za sprejemljivo ceno ponuja nepozabno doživetje. Zdi se, kot da mladina v madžarski prestolnici za teden dni diha skupaj s festivalom in poskrbi, da se tudi tujci na njem počutijo sproščeno in preprosto samo uživajo v glasbi, dogajanju, spoznavanju in tudi kakšni kapljici alkohola. Zanimivo je tudi dejstvo, da se v vsakem kotičku festivala nahajajo varnostniki, ki s prijaznim pristopom skrbijo za varnost na otoku in z veseljem pomagajo komurkoli.

SCHENGENFEST

NE NAJVEČJI, AMPAK (S 43 °C) NAJBOLJ VROČ

PRIPRAVILA: Lea Dvoršak

FOTOGRAFIJA: Lea Dvoršak

Samooklicani »ne največji, ampak najbolj seksi festival v Sloveniji« Schengenfest je letos dobil dopolnitev slogana – postal je tudi najbolj vroč! Tisti konec tedna med drugim in četrtem avgustom, ko sem se pomešala med množico približno 7.000 mladih v Vinici, je termometer v bližnjem Črnomlju pokazal 43 °C.

Mi pa smo taborili na pokošenem travniku brez enega samega drevesa, od koder nas je že ob osmih zjutraj napodilo žgoče sonce in nas gnalo vse do nabrežja Kolpe. Tam je vsak dan množica kopalcev kot vojska mravelj zasedla travnate zaplate. »Ni šans, da se danes premaknem iz Kolpe. Razen, ko bo žeja prehuda,« se je nasmejal mladenič, s katerim sva v množici plavalcev trčila in se zapletla v kratek pogovor. Komaj je čakal na večer, ko je sonce končno pospravilo svoje žgoče žarke in smo se lahko posvetili pomembnejšim stvarim – glasbi.

Schengenfest ponuja »vsega po malem«. Od petka in svetka slovenske popularne glasbene scene, ki se začne z Mi2 in konča z večnim Perom Lovšinom. Vmes padejo še Niet, disko plesna mešanica Manouche in tzv. mario-borski Irci ali drugače povedano Happy Ol' McWeasel, ki so večtisočglavo množico na nogah in v poskočnem koraku držali še ob treh zjutraj! Za okrepčilo pa z odra po stari tradiciji metali pločevinke piva.

Jugo nostalgija in Marjan

Sobotno jutro je pozdravila ... še večja vročina. In kriki, ko so duhovi Schengenfesta v podobi skrokanih obrazov še vedno vztrajno klicali že nekaj let pogrešanega Marjana. Vsake toliko se je prebudil val navdušencev in kmalu se je razlegalo po vsej dolini: »Marjaaaan!« Vendar niti Marjan ni mogel prepričati varnostnikov, da bi nam dovolili v kamp prinesiti plinski gorilnik in konzerve s hrano. Zaradi varnostnih razlogov so nam vse tovrstne »nevarne predmete« na vhodu vzeli. Razumem, da vnos alkohola v kamp ni bil dovoljen, ampak hrana v konzervah?! Kaj pa so mislili, da se bomo obmetavali z njimi in z gorilniki požigali sosednje šotore? Tako malo zaupanja v goste boli, še bolj pa je bolel želodec (in srce ob pogledu v denarnico), ko smo zaradi tega varnostnega ukrepa morali tri dni jesti zgolj hrano, ki so nam jo ponudili organizatorji v restavraciji na prizorišču. Torej dobrote z žara, krompirček, pico in razno zelenjavo na sto in en način za vegetarijance. Vsekakor je bila to pretkana marketinška poteza in možnost veliko večjega zaslužka, to jim priznam. Ni pa ta gesta ravno prijazna in za festivalskega veterana, ki se je srečal že z marsičem, je bila prepoved vnosa povsem običajne juhe v konzervi, ki rešuje vsak študentski žep med kampiranjem, kot boleč udarec v trebuh. To se nam tudi na veliko večjih festivalih, kakršna sta MetalDays ali Punk Rock Holiday, še ni zgodilo.

Sobota zvečer in jugo nostalgija. Najprej s Partibrejkersi in punkerskim Kreni prema meni, nato nekaj popovs-

kega Ako su to samo bile laži in Plavim Orkestarom. Za konec pa še disko hiti osemdesetih z Denis&Denis. Za vsakega nekaj.

Vrhunec temperatur in glasbe

Vrhunec temperatur in glasbe je sovpadel v nedeljo. Na najbolj vroč dan tega poletja in v najbolj vročem delu države je na oder Schengenfesta stopila v bleščice oblečena Skin. Njen kot kristal čist, a vendar umazano močan glas je zaščitni znak Skunk Anansie, ki so vseka

**“NI ŠANS, DA SE DANES PREMAKNEM IZ KOLPE.
RAZEN, KO BO ŽEJA PREHUDA.”**

kor izstopali na seznamu nastopajočih v Vinici. In prepričali. Še bolj, ko se je 46-letna Skin brez obotavljanja vrgla množici pod odrom v naročje in se pustila nesti naokoli. Ob navdušenju ji je publika tako odpustila tudi majhen spodrselj, ko se je zahvalila za »čudovit koncert

na Hrvaškem«. Res je, da je bila Kolpa oddaljena samo nekaj deset metrov, toda vsaj tisti večer je ni preplavala. Za vrhuncem lahko pride še en vrhunec, če so na odru Dubioza kolektiv in množica skače in manično ponavlja spevne refrene. Ker »tranzicija svima prija« in »zbog svjetske krize nemam za rizle«. Kar si mnogi le mislijo o Evropski uniji, življenju v Bosni in Hercegovini in na Balkanu, o tem oni prepevajo na turnejah po vsej stari celini. Na speven in žurerski način žgejo v neusmiljenem plesnem ritmu. Pol koncerta smo skakali, drugo polovico skandirali z rokami v zraku in peli na vse grlo. Le nekaj ur so na istem odru stali S.A.R.S., ki so prav tako iz Bosne in ubirajo podobno taktiko z družbeno kritičnimi besedili in balkanskim melosom, pa so kljub temu v primerjavi z Dubioza kolektiv izzveneli precej medlo. Največja imena imajo pač tisto posebno energijo, vsi ostali pa so, kot pravi Schengenfest v svojem sloganu, seksi.

KONCERT ROBBIEJA WILLIAMSA V ZAGREBU

»IMAM VELIKI K***C!«

PRIPRAVILA: Barbara Vidmajer

FOTOGRAFIJA: Barbara Vidmajer

Sonce, 26 °C in niti sledi o nevihti. Pozno popoldne so se na avgustovski torek proti stadionu Maksimir vile kolone avtomobilov in pešcev z majicami pop ikone. Zasedena parkirišča okoli stadiona in gruča ljudi so nakazovali, da se bo zvečer v Zagrebu dogajalo nekaj velikega.

Žal pa si množica v velikem pričakovanju glasbenega spektakla ni mislila, da lahko za začetek pričakujejo veliko nadlogo v obliki dežja. Razposajene obiskovalce pred odrom je uro pred koncertom dobesedno zalilo – nevihta s strelo in grmenjem je vreščče ljudi pognala v iskanje zavetja, kar na nepokritem stadionu predstavlja velik izziv. Najbolj zagreti oboževalci so kaplje prezrli in kar brez majic pričakali predskupino – Ollyja Mursa z bendom. Znanec X Faktorja je pogumno zavzel oder, s svojim seksi plesom poskrbel za glasne ženske krike in z britanskim naglasom prosil vreme, da se poboljša. Sicer pa na dež najverjetneje ni pomislil več nihče, ko je Olly s svojimi hiti Dance with me tonight, Dear darling, Troublemaker in ostalimi dodobra ogrel publiko pred nastopom svojega pevskega kolega.

Po dramatičnem premoru je bil zlati oder ponovno

osvetljen, na vrhu ogromne jeklene glave pa se je v bleščečem suknjiču pojavil eden in edini Robbie Williams. Po debeli žici se je spustil čisto blizu občinstva, njegov podvig pa so spremljali plameni ognja in očaranost poslušalcev. Prvi vtis – nekoliko starejši in »a bit tummy«, kot se je izrazil tudi sam, a je vseeno kar prekipeval od energije. Začel je udarno in se ni umiril vse do konca koncerta. Dejal je, da naj se predstavi: »It's Robbie fucking Williams!« je zakričal v mikrofona in zapel Let me entertain you. Če rečem, da je gotovo poskrbel za koncert leta, ga ne pohvalim dovolj. Zdelo se je, kot da je Robbie praktično doma na odru, poleg tega se sploh ni poznal sedemletni premor nastopanja. Enostavno je dokazal, da še vedno zna. Da še vedno obvlada petje, čeprav pri zelo visokih tonih za pomoč poprosi dekleta, zna zaplesati kot Beyonce, brenkati na kitaro in se šaliti na svoj račun. Med koncertom je impresional s svojim znanjem hrvaščine in z listka prebral: »Imam veliki kurac!« Seveda je stadion ponorel in se krohotal, Robbie pa s še večjim veseljem vpil: »Veliki kurac, veliki kurac!« in tudi sam planil v smeh.

Vesolja pa gotovo ni primanjkovalo Zagrebčanki Maji, ki jo je britanski pevec povabil na oder in ji zapel pesem

Strong. A Maja ni bila edina srečnica, ki je lahko objela Robbieja, saj je 39-letnik varnostniku ob ograji naročil, naj na oder vzdigne tudi mamico in plavalaso hčerko, ki sta lahko do konca koncerta uživali v perspektivi nastopajočih. Tako stari hiti kot pesmi z njegovega najnovejšega albuma Take the crown down so bili pospremljeni z dinamično projekcijo, premikajočim se odrom in posebnimi učinki – padali so konfeti, v zrak so odleteli

»ČE REČEM, DA JE GOTOVO POSKRBEL ZA KONCERT LETA, GA NE POHVALIM DOVOLJ. ZDELO SE JE, KOT DA JE ROBBIE PRAKTIČNO DOMA NA ODRU, POLEG TEGA SE SPLOH NI POZNAL SEDEMLETNI PREMOR NASTOPANJA.«

rdeče-rumenimi baloni, napolnjenimi s helijem, konec spektakla pa je zaznamoval večji ognjemet, kot ga premore Ljubljana. V rdečem suknjiču se je vrnil na oder in za konec prihranil Feel, She's the one in seveda Angels ter nam za kratki rok zapustil prehlajene spominčke in tudi tiste tople, ki se jih bomo z nasmehom na obrazu spominjali še dolga leta.

METALDAYS

DESETA OBLETNICA PRAZNIKA METALCEV

PRIPRAVIL IN FOTOGRAFIJA: Matevž Polajnar

Kdo ne pozna našega slovitega festivala, »praznika« metalcev – MetalDays (pred tem Metal Camp). V zadnjem julijskem tednu je v Tolminu grmelo iz mogočnih zvočnikov, ki so ojačevali glasbo metalskih zasedb z vseh koncev sveta. Poleg obeh odrov so se obiskovalci lahko zabavali še na obeh plažah, v samem mestu, nekateri pa so norčije izvajali kar v svojih kampih. Že teden pred začetkom se je na prizorišče zgrnilo veliko število glasne glasbe lačnih metalcev, ki pa so bili primorani predhodno kampiranje dodatno plačati.

Letos je festival doživel korenite spremembe. Avstrijci so prenehali s sodelovanjem, tako da je bila letošnja organizacija povsem v slovenskih rokah. Spremenili so ime, na samem prizorišču pa kot obiskovalec večjih sprememb nisi doživel. Kot vsako leto so postregli s široko paleto skupin, ki so predstavili veliko število različnih metalskih žanrov. Nekatere skupine se v dolino Soče zelo rade vračajo, saj vsako leto številni »frontma-

ni« obujajo spomine na svoje prve nastope pod žgočim tolminskim soncem. Ker večina manj znanih skupin v Tolminu preživi kar celoten teden, se ti lahko zgodi, da med odhodom na plažo ali v trgovino srečaš svojega glasbenega idola in imaš priložnost z njim pokramljati in popiti pivo.

Največji zvezdnik letošnje izvedbe je bil priljubljeni danski vokalist King Diamond, ki je v petek zvečer zaključil deseto obletnico dogodka. Poleg njega se je največ metalskih privržencev ustavilo še na koncertih skupin In Flames, Hypocrisy, Iced Earth, Wintersun, Sonata Arctica, Mayhem, Ensiferum in Alestorm. Nekatere skupine so vse glasbe željne »kemperje« zabavali že v zgodnjih popoldanskih urah in pod najhujšim soncem, druge pa vse do poznih večernih ur. Za tiste najbolj divje metalce so na plaži vsako noč pripravili striptiz in tekom celotnega festivala vrteli glasbo.

Tudi za žejne in lačne je bilo poskrbljeno. Letos so pre-

cej olajšali delo obiskovalcem, saj so uvedli t. i. plačilne kartice, na katere si je vsak naložil želeno količino denarja. Ob nakupu hrane in pijače so uslužbenci nato zgolj odštevali ceno živila s kartice. Razširili so svojo ponudbo jedi, saj si je vsakdo lahko privoščil obroke z različnih koncev sveta, kot je Mehika, Slovenija in Nemčija. Na plaži so tokrat prvič stregli koktejle, s katerimi so se nekateri hladili, nekateri pa napivali.

Preko tedna so na plaži potekale raznorazne aktivnosti, kot so »topless« odbojka na mivki, balinčkanje, badminton in nogomet. Zadnji večer so pripravili še ognjemet, ki je bil nekakšen gala zaključek festivala. Ta se vrača tudi prihodnje leto, ko bodo travniki in gozdovi ob Soči znova polni metalcev, ki se bodo pod odri rade volje prerivali v »moshpitih« ali »circlepitih«, se zaganjali drug v drugega (»wall of death«) ali pa »crowd surfali« na koncertih svojih najljubših skupin.

REGGAE OVERJAM

POZITIVNE VIBRACIJE V SLOVENIJI

PRIPRAVILA IN FOTOGRAFIJA: Katja Humar

»Pozitive vibes and love, love, LOVE! That's what I feel«. O ja, Tolminci so se iz črne preoblekli v oblačila rdeče, rumene in zelene barve. Lokali so prekllopili iz metal glasbe na reggae, po dolgih 4 letih premora se je namreč v Tolmin zopet vrnil reggae festival. Sotočje Tolminke in Soče se je za en teden v avgustu spremenilo v malo Jamajko. V Posočje je tako dnevno priromalo okoli 3.000 ljubiteljev reggae glasbe z vsega sveta, daleč največ pa je bilo Italijanov.

»Reggae glasba je začetek vsega, reggae je korenina glasbe,« je dejal legendarni reggae izvajalec Barrington Levy. Reggae glasba predstavlja tudi korenine festivalov v Tolminu, saj se je vse začelo z prvim Reggae Riversplashem leta 2000, ki pa se je po osmih letih predčasno končal zaradi hudih finančnih težav.

Letos so organizatorji Reggae Overjama, največjega tovrstnega festivala v Evropi, postavili kar štiri odre. Na glavnem odru so se občinstvu predstavile zvezde reggae glasbe, Groundation in Inner Circle, nemški Jamaram,

Barrington Levy in drugi. Na plaži so glasbo vrteli DJ-ji, poskrbljeno pa je bilo tudi za navdušence dubstepa in dancehalla. Letošnji glasbeni program je imel poudarek na glasbenikih iz Slovenije in držav nekdanje Jugoslavije. Tako so se na Sotočju med drugim ustavili domači Sell Out in Raggalution ter tolminski band Tmin Tafari Sound. Nič manj pestro ni bilo niti podnevi.

Velik del festivala pa predstavlja že samo kampiranje. V kampu se je čas ustavil nekje sredi 70. let. »Scooby doo« kombiji, drevesne veje, okrašene z lesenimi obeski, na vrveh so plapolale brisače z napisi »one love«, znaki za mir in portreti Boba Marleyja, v zraku pa je bilo moč zaznati sladek vonj. Ljudje so veselo kramljali pred svojimi šotori, nič skrbi, samo sreča.

Čeprav je glasba velik del celotne reggae kulture, pa so bile obiskovalcem vsak dan na voljo tudi različne delavnice. Tla so se tresla pod živahnimi gibi afriških in indonezijskih plesov, nekateri so svoje misli umirili na tečaju joge, medtem ko so se drugi učili igranja na bobne

in preizkušali svoje ravnotežje na »slacklinu«. Prav tako pa je bilo poskrbljeno tudi za najmlajše ter invalide.

Pestra ponudba je bila razvidna na stojnicah, ki so predstavljale pravo stičišče različnih kultur. Hrana, izdelki iz konoplje, oblačila, pijača, obstajal je celo frizerski kotiček, posebno specializiran za delo z »dreadlocks«. Festival pa je pozornost namenil tudi svetovnim temam. Overjam festival se namreč odvija na stičišču treh držav, namen festivala je postati simbol integracije in miru ter združevanja v različnosti. Vsak dan ob večernih urah so potekale konference, na katerih so se mednarodni predavatelji posvetili iskanju odgovorov na vprašanja glede upravljanja z naravnimi viri, trajnostnega razvoja, gospodarstva in splošnega sožitja ljudi različnih kultur.

Festival je potekal brez večjih težav, organizatorji so bili z obiskom zadovoljni, vreme je bilo lepo, ljudje navdušeni, zato bo reggae spet postal del festivalnega poletja v Tolminu.

PRIPRAVILA: Monika Hrovat

OROŽJE SO BESEDE, NE GRANITNE KOCKE

Začetek leta 2013 so zaznamovali protesti, ki so se z decembrskega epicentra v Mariboru razširili čez vso Slovenijo. Punt je obetal mnogo, a prinesel malo. Alternative so ostale neartikulirane, želje so bile premalo podkovane, heterogenost protestnikov ni prinesla enotne opozicije skisani politiki. S snegom je skopnel tudi spomin na obljube, ki so nam bile dane.

Vzkliki, napisi in hrepeneče oči so pokazali, da smo Slovenci do grla siti trenutne politične garniture. Hkrati pa tudi to, da je lažje seči po molotovki kot po polni politični participaciji. Ta se ne začne dan pred protesti z nakupom jakne s kapuco, ampak z udeležbo na volitvah in referendumih, s spodbujanjem političnih razprav, s podajanjem predlogov vladi in vrsto drugih načinov, s katerimi lahko naš glas seže v parlamentarno vas. A še pred tem se moramo naučiti osnov, kako deluje slovenski politični sistem, kdo so njegovi predstavniki, kakšne so naše državljske pravice in dolžnosti. Preden govorimo o UTD-ju, moramo torej imeti UTZ – univerzalno temeljno znanje. Ga imamo? Se ga trudimo pridobiti?

Pogosto imam občutek, da več študentov ve, kdaj je rodila Kim Kardashian, kot kdo je aktualni minister za izobraževanje, znanost in šport. Ko je aprila potekal teden Svoobodne univerze, so nam ponudili raznovrstna predavanja o perečih problemih, ki degradirajo našo državo. Državo, ki bo odločala, ali bomo delali za kruh ali drobtine. Namesto pričakovanega pokanja predavalnic po šivih, so se študenti veselili »enotedenskih počitnic, ko ni predavanj«. Enako stanje apatičnosti se je pokazalo julija. Takrat je potekal študentski referendum o gradnji študentskega hotela. ŠOU je za volilno kampanjo porabil 12.500 proračunskih evrov. Glasovnico je oddalo 319 študentov.

Pravijo, da na mladih svet stoji, mi pa odraščamo v pasivne ovce, ki jih bo politika oropala prihodnosti, če se ne bomo zganili. Bili so časi, ko so bili mladi glavno gonilo revolucij. In so časi, ko bi se verjetno več mladih udeležilo shoda za legalizacijo marihuane, kot pa se jih je udeležilo protesta proti krčenju javne univerze. Dokler se bomo politike na široko izogibali, bo ta še naprej drvela proti prepadu. Vladajočim vedno prav pride neveden in kolektivno pozabljen narod, ki nekdanje tarče ostrih kritik rad nagrajuje z novimi mandati, celo mandatom predsednika države. Tako naša neangažiranost politikom dopušča, da si vedno znova lahko rečejo: Gremo mi po svoje!

Vsaka nova generacija izpod lipovega lista je možnost za nov miselni premik. Zakaj ne bi mi bili generacija, ki bi obrnila politična jadra v pravo smer. Če je politika skrenila s poti poštenosti, smo mi tisti, ki jo lahko usmerimo nazaj. Še posebej od študentov Fakultete za družbene vede se pričakuje, da bomo prvi poiskali veter, ki nas bo popeljal stran od čeri apolitičnosti. Bodimo glasni, zahtevni, vztrajni, predvsem pa vsaj osnovno politično poučeni. Res je, da granitna kocka lahko razbije zunanost državnega zbora, do notranjosti pa vendarle seže le (z znanjem utemeljena) beseda.

PRIPRAVIL: Martin Gramc

ČE NE MACHIAVELLIJA, VSAJ STANISLAVSKEGA

»Vem, da bo vsakdo priznal, kako nadvse hvale vredno bi bilo, ko bi vladar od zgoraj opisanih lastnostih imel tiste, ki nam veljajo za dobre. Ampak ker človeška narava ne dopušča, da bi imel samo te lastnosti in se v vsem po njih ravnal, mora, hočeš nočeš, biti vsaj toliko pameten, da zna zabrisati slab sloves napak, ki bi ga spravile ob državo, tistih, ki ga obnjo ne spravijo, pa se varovati, le če more,« tako o karakteristikah vladarjev v znamenitem delu Vladar razpravlja Niccolò Machiavelli. O lastnostih Gašparja Gašparja Mišiča bi lahko razpravljali v nedogled, še težje sodili, lahko pa zanesljivo rečemo, da ga zaradi imenovanja predsednika uprave Luke Koper ne skrbi za ugled, kakršenkoli bi ta že bil. Če že, bi mu lahko pripisali brezobzirnost, saj v primeru njegovega imenovanja ni bilo niti poskusov prikrivanja ali zanikanja.

Vsi tisti, ki trdijo, da med prejšnjo in sedanjo vlado ni razlik, se močno motijo, seveda so. Prejšnja vlada se je na vse pretege trudila skriti nameščanja svojih strankarskih podpornikov, sedanja to počne brez sramu. Ko je Alenka Bratušek postala premierka, je Mišič izjavil, da je prišel čas, da bodo sedaj še malo oni vladali. Seveda smo to izjavo pospremili z ogorčenjem, ampak niti v najbolj divjih sanjah si nismo predstavljali, da nam bo tako odkrito in nazorno pokazal, kako se to počne.

Kot običajno so se vladarji naših strank tudi tokrat izkazali s slabimi iglaskimi lastnostmi. Koalicijski kolegi so z resnično slabo zaigranim ogorčenjem pospremili Mišičevo kadrovanje. Moralna vertikala slovenske politike tokrat za čudo ni grozila z izstopom iz koalicije, je pa Virant dejal, da je omenjeno dejanje nravno nedopustno. Škoda, da ni uporabil slavnega izreka, kdor z Adrio na njene stroške leti, ta lahko o korupciji pravdo deli.

Lukšič je javnosti sporočil, da je kakopak šokiran, kot da ne bi vedeli, da je član njegove stranke pred kratkim prevzel direktorski stolček Elektro Celja.

SDS tokrat ne sodeluje v tej javni debati, saj se je očitno naučila, kaj se zgodi, če nekomu, ki za razliko od ostalih kandidatov nima izkušenj, daš delovno mesto, saj si boš s tem zagotovil svež dotok idej, ki so, kot vemo, vitalnega pomena za razvoj podjetja.

V Sloveniji, ki je pozitivna, še ne razmišljajo o izključitvi, so pa pričeli (premiki bodo tektonski) tuhtati, da bi sprejeli ukrepe, ki bi prepovedali politično kadrovanje v državnih podjetjih, a so, kot je zatrdil Möderndorfer, odločno proti temu, kot dokazujejo njihova dejanja.

Oskar za najbolj prodorno izjavo gre z vso gotovostjo Pličaničevem Senku, ki je izjavil, da se bodo morali državljani in državljanke zavedati tega problema in ukrepati. Resno se sprašujem, ali je pravosodni minister preživel preteklo leto v tropih ali je resnično tako preprost.

Čas, da spremenijo zakonodajo političnega kadrovanja, je minil, vse floskule in grimase na račun nesposodbnosti in nepravilnosti Mišičeve zasedbe mesta predsednika uprave, so le slaba melodrama. Ako slovenski politikanci niso prebrali Machiavellijevega Vladarja, naj vsaj predelajo Stanislavskega, da bomo vsaj poskušali verjeti njihovi igri.

VERA V PRAVNO DRŽAVO ALI »JUNAKI« V ZAPORU

PRIPRAVIL: Kristjan Kozina

FOTOGRAFIJA: Osebni arhiv Kristjana Kozine

Ustava v 2. členu navaja, da je Slovenija pravna in socialna država. Vendar, kaj je sploh pravna država, zakaj lahko nemalokrat od ljudi slišimo, da ne živimo v pravni državi. Se moti Ustava ali se motijo ljudje?

Včasih lahko celo slišimo izjave v smislu, da bi bilo prav, da bi vse tajkune in zločince postavili pred zid in jim takoj sodili. Ali pa kot je dejala gospa na posnetku, ki ga je objavilo Delo 5. junija na svojem portalu pod novico (Video) Pred sodiščem: Janša, Janša, Janša: »Zelo me boli, ker so nam izropali Slovenijo, ukradli državo, kaj bi pa sedaj naredili, še vedno bi ljudi v jamo zmetali. Kočevje ima še veliko jam.«

Kakorkoli interpretiramo zgornjo izjavo, vemo, kaj se je dogajalo na Kočevskem po vojni in to dejstvo na žalost skeli še danes. Še danes je in tudi vedno bodo ta oz. podobna dejanja obsojanja vredna. A očitno za nekatere še vedno velja, da se iz zgodovine niso nič naučili, saj bi nekateri sami svojo pravno državo naredili na temelju tistega, kar je paradoks za pravno državo oz. je značilno za njeno nasprotnico, policijsko državo. Zakaj? Bistvo pravne države namreč leži v tem, da je delovanje vseh državnih organov urejeno s pravnimi pravili. Ta določajo vsebino in način odločanja državnih organov. Tako v Sloveniji sodišča in drugi državni organi odločajo na podlagi pravnih pravil, ki so vnaprej določena. To pa daje posamezniku tudi varnost, saj lahko ta predvideva, kako bo organ odločil in lahko odločitev nadzira ali pa se na podlagi tega tudi brani, če je odločitev organa nezakonita.

Tako je seveda bilo oz. tudi bo v vseh (zadnjih medijsko zelo odmevnih) sodnih primerih. Kordež se je zaradi tega, ko je bil spoznan za krivega na prvostopenjskem

sodišču, (lahko) pritožil na sodbo. To bodo najverjetne storili tudi Bavčar, Šrot, Janša, Krkovič ... Čeprav v Sloveniji velja načelo neodvisnosti in nepristranskosti sodstva in sojenja, pa lahko na ta način spoznani za krive na prvi stopnji izkoristijo ponovno presojo drugih sodnikov, točneje tistih, ki so na višjem sodišču in šele po sodbi drugostopenjskega sodišča je sodba pravnomočna. Poslužijo se lahko tudi izrednih pravnih sredstev ter poti, da svojo pravico poiščejo v Evropi.

Hilda Tovšak, Dušan Črnigoj, Bine Kordež je le nekaj imen, katerim so mnogi peli hvalospeve, danes pa prebivajo v zaporu. Bili so spoznane za krive, pravnomočno obsojeni in zato je prav, da so tam, kjer so. Tako ljudje namreč vidijo, da ni pravilno, če izigravaš druge in državo, da delaš po svoje in se požvižgaš na zakone. Verjetno so se našli ljudje, ki so jih imeli svojčas za heroje ter junake, a danes so Tovšakova, Črnigoj in Kordež zaporniki. Ljudem se lahko ob tem vrača upanje, upanje v pravno državo. Hkrati so jim te zgodbe tudi zgled za pošteno življenje v skladu s črko zakona. Pomembno je namreč, da ljudje ne pozabijo, kaj je pravično, moralno in v skladu s pravnimi pravili. Tovšakova, Črnigoj in Kordež so v zaporu, nekateri so zagotovo dobili moralno zadoščenje, a škoda in posledice ostajajo. Ljudje so zaradi njihovega pohlepa ostali brez služb, poslabšale so se njihove socialne razmere, kršene pa so bile tudi nekatere človekove pravice. Upajmo, da je to opomin vsem, da se kaj takega, kar so počeli tajkuni in gradbeni baroni preprosto ne izplača, za nikogar.

Vendar bi težko dejali, da ta opomin že deluje, oz. da so ga dodobra razumeli prav vsi ljudje. Tudi pravno državo namreč sestavljamo ljudje in tudi pravna država ne

more delovati, če je ljudje ne upoštevajo. Dogaja se, da veliko ljudi od države samo nekaj pričakuje oz. tarnajo, kako je stanje v državi slabo. Obenem pa mnogi želijo delati brez računa ali pa se kako drugače izogniti pravni državi. Želiš, da ti država nudi vse, kar ti pripada, obenem pa ne bi dal državi, kar je državnega. Zelo zanimivo, bolje rečeno, žalostno.

Seveda pa ne smemo reči, da ni pravne države, če je kdo spoznan za nedolžnega, pa čeprav mnogi menijo, da bi moral za rešetke. Lahko preprosto ni storil tega, kar mu je bilo očitano in je res nedolžen. Po drugi strani pa so se lahko resnično v postopku naredile procesne napake.

Mogoče je, da se za zapahi znajdejo tudi Janša, Šrot in Bavčar. Sodbe še niso pravnomočne, zato za njih še vedno velja domneva nedolžnosti. Prav tako kot za vse velja enakost pred zakonom, pa naj gre za junake osamosvojitve ali pa običajnega Janeza Novaka. Po drugi strani pa ni prav, kar se dogaja s spominskimi tablamami na Roški. Janši je le treba priznati zasluge za osamosvojitve Slovenije. Vendar pa to nikakor ne pomeni, da bi zaradi tega imel kakršnekoli ugodnosti oz. opravičilo za morebitna kazniva dejanja. Če bo pravnomočno obojen, bo šel v zapor, tako kot se je to zgodilo bivšemu hrvaškemu predsedniku vlade Ivu Sanaderju. Če bo šel prvak SDS-a po poti svojega hrvaškega kolega, bomo lahko dejali, da je mož, ki si je želel drugo republiko, očitno pozabil, da je država tudi sama kot celota delovanja podrejena pravu, ki ga sama sprejema in hkrati ustvarja, kar pa je tudi eno od temeljnih (pod)načel, ki tvori pravno državo v širšem pravnem smislu.

ANKETA: GREŠ NA ERASMUS?

ČE NE NA IZMENJAVO, PA VSAJ NA OBISK K PRIJATELJU

PRIPRAVILA: Vida Božičko

FOTOGRAFIJA: Osebni arhivi vprašanih

Evropska komisija je julija objavila, da je število Erasmus študentov letos preseglo 3 milijone. Za študij v tujini se odloča vedno več mladih, vse bolj pa je priljubljena tudi Erasmus praksa, ki se je glede na prejšnje leto povečala za 18 odstotkov. Mobilnost mladih je iz leta v leto večja, nekaj študentov na Fakulteti za družbene vede smo zato povprašali, če so se že, ali pa se še nameravajo udeležiti programa Erasmus.

Uroš Kotnik, 3. letnik, smer Novinarstvo

O Erasmus izmenjavi sem že razmišljal, in sicer lani, ko sem se želel odpraviti v München, a fakulteta ni razpisala mesta. Vsekakor bi se enkrat med študijem rad odpravil v tujino, saj menim, da je to nepozabna izkušnja, kjer pridobiš mnogo neprecenljivega znanja, izkušenj in poznanstev. Poleg Nemčije, ki mi je zaradi poznavanja jezika precej domača, bi najraje odšel »čez lužo« v Ameriko (New York ali Miami) oziroma v kakšno tropsko državo izven Evrope.

Natalija Gajšek, mag. študij, smer Novinarske študije

O izmenjavi sem razmišljala, vendar nekako nikoli ni bil pravi čas za to. Vsaka leta ob študiju tudi delam in mislim, da je bil to glavni razlog, ki me je vezal na Slovenijo. Sem pa vestno obiskovala študijske kolege, na njihovih izmenjavah.

Timotej Skledar, 2. letnik, smer Družboslovna informatika

Izmenjavo Erasmus imam v načrtu, saj je to svojevrsna izkušnja. Spoznaš veliko ljudi, njihovo kulturo in kraj, kjer živiš. Najverjetneje se bom izmenjave udeležil v 3. letniku študija, razmišljam pa o treh državah, in sicer o Poljski, Slovaški in Češki. Na dokončno odločitev bo vplival trenutni navdih.

Katja Manfreda, 3. letnik, smer Mednarodni odnosi

Na študijsko izmenjavo sem se prijavila, a nisem bila sprejeta na želeno fakulteto, zato sem izkušnjo v tujini raje zamenjala za delo v študentski organizaciji, kjer se mi je ponudila priložnost za aktivno udejstvovanje. Na izmenjavo se bom prijavila tudi letos in upam, da bom sprejeta na izbrano fakulteto.

Nina Huš, 3. letnik, smer Novinarstvo

Ne vem, zakaj se še nisem odločila za izmenjavo, konkretnega razloga ni. Pač še ni pravi čas. Bolj razmišljam o podiplomskem študiju v tujini. Menim, da študenti novinarstva več odnesemo od prakse v tujini kot od študija, saj novinarstva kot smeri študija v tujini skorajda ni in zato moramo kompenzirati s kakšnimi medijskimi študijami in ostalimi družboslovnimi smermi, kar pa me ne zanima preveč. Eden od razlogov je tudi denar, saj je izmenjava kljub štipendiji precejšen strošek. Vsekakor je program Erasmus super. Menim, da je odličen način pridobivanja izkušenj, tudi takšnih za življenje.

